

AKTUALIZACJA STRATEGII ROZWOJU GMINY **Laszki**

Kraków - Laszki
lipiec 2006

SPIS TREŚCI

WSTĘP	4
I. RAPORT O STANIE GMINY LASZKI	9
1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY	9
1.1 <i>Położenie geograficzne i podział administracyjny</i>	9
1.2 <i>Bogactwa naturalne</i>	12
1.3 <i>Stan środowiska</i>	13
1.4 <i>Miejsce i funkcje gminy</i>	14
2. LUDNOŚĆ I ZAGADNIENIA SPOŁECZNE	17
2.1 <i>Dane demograficzne</i>	17
2.2 <i>Pracujący i bezrobotni</i>	23
2.3 <i>Źródła dochodów ludności</i>	28
3. WARUNKI SOCJALNO-BYTOWE	30
3.1 <i>Oświata</i>	30
3.2 <i>Mieszkalnictwo</i>	31
3.3 <i>Służba zdrowia</i>	32
3.4 <i>Opieka społeczna</i>	34
4. GOSPODARKA	35
4.1 <i>Przemysł</i>	35
4.2 <i>Rolnictwo</i>	38
5. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	42
5.1 <i>Wodociągi, kanalizacja i gospodarka odpadami</i>	42
5.2 <i>Gazownictwo</i>	47
5.3 <i>Drogi i szlaki komunikacyjne</i>	51
5.4 <i>Telefonizacja, dostęp do internetu</i>	54
5.5 <i>Nośniki energii</i>	55
6. KULTURA I TURYSTYKA	55
6.1 <i>Walory historyczne</i>	55

<i>6.2 Walory krajobrazowe, turystyka i agroturystyka</i>	56
<i>6.3 Działalność kulturalna</i>	58
II. STRATEGIA ROZWOJU GMINY LASZKI	59
<i>1. ZAŁOŻENIA OGÓLNE</i>	59
<i>2. ANALIZA MOCNYCH I SŁABYCH STRON GMINY LASZKI</i>	61
<i>3. MISJA GMINY</i>	69
<i>4. OBSZARY, CELE I ZADANIA REALIZACYJNE</i>	72
Załącznik 1 - Wykaz inwestycji planowanych do realizacji	80
Załącznik 2 - Wykaz zabytków na terenie	83
Spis tabel	86
Spis rysunków	86
Spis wykresów	87

WSTĘP

Strategia rozwoju gminy jest to sztuka /metoda/ formułowania długookresowych celów, a także ich modyfikacji w zależności od zmian zachodzących w otoczeniu oraz wybór działań umożliwiających realizację przyjętych priorytetów rozwoju. Strategia rozwoju powinna zatem bez wątpienia odpowiadać (co najmniej!) na pytanie:

=> co musimy zrobić, aby funkcjonować i rozwijać się w przyszłości ?

Prezentowany poniżej dokument, nazwany „Strategią rozwoju społeczno-gospodarczego gminy Laszki”, udziela odpowiedzi na to pytanie.

Po co właściwie jest strategia, co z niej będziemy mieli?

Jakie jest prawdziwe znaczenie planowania strategicznego dla gminy. Dotyczyć będzie takich kwestii jak:

- co trzeba zrobić
- kiedy należy to zrobić
- w jaki sposób
- kto ma doprowadzić do realizacji celów i zadań.

Budowanie strategii rozwoju należy do nowych form działalności samorządu terytorialnego. Strategia zawiera analizę stanu obecnego gminy w sferze społecznej, gospodarczej, rolnej, infrastruktury technicznej i środowiskowej. Współdziałanie między tymi sferami pozwala na określenie podstawowych elementów rozwoju gminy, wiedzę na temat stanu obecnego oraz szans i zagrożeń rozwoju. Wskazuje założenia rozwoju gminy, cele, zadania i projekty wdrożeniowe.

Strategia rozwoju ma duże znaczenie dla samorządu terytorialnego, który chce osiągnąć sukces. Jednak nie wszędzie można i warto budować strategię. Wypracowują ją tylko ci, których na to stać tak pod względem intelektualnym, jak i organizacyjnym, ale przede wszystkim - determinuje ją stan świadomości i aspiracji. Taką społecznością jest niewątpliwie społeczność gminy Laszki - aktywna, świadoma swoich możliwości i ograniczeń, zdolna do wypracowania i wdrożenia strategii. Przedkładany plan strategiczny

ma być, w zamierzeniu, tego dowodem.

Jedną z funkcji strategii jest dostarczanie informacji podmiotom gospodarczym, inwestorom i mieszkańcom o długookresowych uwarunkowaniach rozwoju i sposobach rozwiązywania problemów, jakie w związku z nimi powstaną, ale także są to deklaracje oraz zobowiązania władz do podjęcia określonych przedsięwzięć i działań.

Strategia rozwoju jest więc planem, kompleksowym dokumentem, określającym podstawowe kierunki rozwoju gminy, uwzględniającym walory i szanse dla jednostki oraz minimalizującym lokalne słabości i zewnętrzne zagrożenia.

W jakich ramach formalnoprawnych opracowano strategię rozwoju gminy?

Ogólne ramy formalnoprawne planowania strategicznego w Polsce tworzy Konstytucja RP, jej artykuły uzasadniają podmiotowy charakter strategii, naczelną pozycję społeczeństwa i dobra ogólnego.

Głównym celem strategii powinno być zatem łączenie założeń polityki gospodarczej i społecznej z polityką przestrzenną i inwestycyjną. W planowaniu strategicznym można wyróżnić trzy strefy oraz odpowiadające im dokumenty będące ich syntezą:

Rys. 1 Strefy planowania strategicznego

O planowaniu strategicznym mówią przepisy ustawy z dnia 27.03.2003 roku o zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z dnia 10 maja 2003 r.). Ustawa określa system planowania przestrzennego i dokumenty planistyczne dla gminy (studium zagospodarowania przestrzennego województwa i studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy). Strategia nie jest zadaniem obligatoryjnym

gminy, jednak jej opracowanie stanowi podstawę właściwego wykonania obowiązujących gminę dokumentów.

Możliwe są trzy rodzaje relacji zachodzących pomiędzy strategią gminy a studium:

- podejście kompleksowe, zakładające integralność strategii i studium;
- studium zostaje oparte na poprzedzającej je strategii;
- prace nad studium i strategią przebiegają równolegle.

W każdym przypadku rezultaty są odmienne. Najbardziej efektywne jest podejście zintegrowane, realizujące cel łączenia polityki gospodarczej z przestrzenną. Powoduje to powstanie spójnego, wzajemnie uzupełniającego się i kompletnego systemu planowania strategicznego.

Strategia rozwoju gminy jest materiałem wyjściowym dla studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, do opracowania którego Zarząd Gminy jest zobowiązany przepisami ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym.

Aby gmina odniosła pożądane wyniki musi realizować cele i zadania zawarte w strategii rozwoju. Strategia rozwoju może służyć jako narzędzie do motywacji dla społeczności i lokalnych władz gminnych. Motywacja jest bardzo ważnym bodźcem rozwojowym współczesnych społeczności także wiejskich.

Jak wyglądały prace nad strategią?

Aktualna strategia rozwoju powstała w wyniku uaktualnienia poprzedniej Strategii Rozwoju Gminy Laszki stworzoną przez Rzeszowską Agencję Rozwoju Regionalnego S.A.. Podobnie jak dawna Strategia tak i ta, formułuje cele strategiczne oraz priorytety wzrostu, wskazuje kierunki koncentracji wysiłku zbiorowego wspólnoty mieszkańców a także jego zmiany, które powinny zostać przeprowadzone, aby uzyskać oczekiwane efekty.

Przystępując do zmiany istniejącej strategii rozwoju, niezbędne było sprawdzenie liczby zrealizowanych zadań i kierunków zmian w gminie Laszki. Następnie należało określić nowe dziedziny strategiczne, które będą rozwijane. Dokonane tu oceny wskazują kierunki, w jakich gmina Laszki powinna się specjalizować.

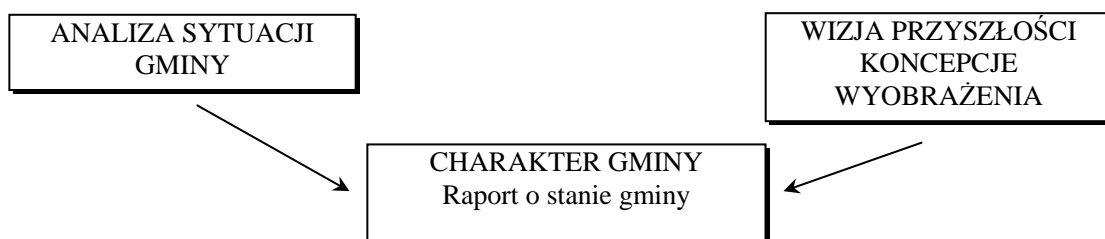
Dalsze prace to kolejno: identyfikacja celów społeczno-gospodarczych, weryfikacja pod kątem możliwości zrealizowania w konkretnej przestrzeni, informacje zwrotne będące

celem wyboru najlepszych środków i narzędzi dla realizacji założonych i już zweryfikowanych celów.

Gmina Laszki położona jest w powiecie jarosławskim, województwo podkarpackie, należy do makroregionu południowo-wschodniej Polski. Strategia Rozwoju uwzględnia istniejące uwarunkowania powiatu, województwa oraz ich miejsce w terytorialnej organizacji państwa. Dostosowuje się do istniejącej sytuacji, wykorzystując uwarunkowania, które bezpośrednio lub pośrednio są z nią związane. Rozwój gminy jest w znacznym stopniu uzależniony od decyzji oraz środków finansowych skupionych na poziomie województwa.

Rys. 2 Proces pracy nad strategią

I ANALIZA

II ZAKRES DZIAŁANIA STRATEGIA ROZWOJU GMINY

CO CHCEMY ZMIENIĆ ?

- nowe miejsca pracy
- zagospodarowanie terenów
- postawy ludzkie
- instytucje
- priorytety dla rozwiązań infrastrukturalnych

III CO ROBIĆ?

POMYSŁY KONKRETNÝCH DZIAŁAŃ

JAK POZYSKAĆ ŚRODKI, ZAANGAŻOWNIE LUDZI?
 JAK WŁAŚCIWIE JE ZAGOSPODAROWAĆ?
 GDZIE ZDOBYWAĆ ŚRĐOKI FINANSOWE?

WYKONANIE I DZIAŁANIE

Punktem wyjścia do planów strategicznych gminy była poprzednia Strategia Rozwoju Gminy Laszki. Przeanalizowanie problemów zrealizowanych i tych bieżących przełożyły się na nową misję gminy, nowe cele i zadania na przyszłość. Efektem tego jest zaktualizowana strategia rozwoju zawierająca zaktualizowaną wiedzę i większe doświadczenia z realizacji poprzedniej strategii.

Pozwala to na stwierdzenie, iż efektywność i oddziaływania założeń będą długoterminowe ze względu na realizację zadań i rozwój celów.

Strategia składa się z części zadaniowej oraz opisującej cele i założenia. Część pierwsza nie zawiera planów realizacyjnych ani kosztów wewnętrznych i zewnętrznych wdrażania strategii. koncentruje się przede wszystkim na określonych przez mieszkańców gminy i jej władze priorytetowych obszarach:

- **rozwoju infrastruktury,**
- **ryнку pracy,**
- **rolnictwa.**

Nowy podział administracyjny z 01.01.1999 roku spowodował powstanie powiatu jarosławskiego i województwa podkarpackiego nie zmieniło to jednak warunków życia mieszkańców oraz priorytetów rozwojowych gminy. Zmienił się jedynie sposób pozyskiwania finansów. Strategia adresowana jest do przedstawicieli podmiotów gospodarczych, wszystkich mieszkańców oraz inwestorów zainteresowanych gminą, jej wartość może być rozpatrywana w skali gminy, powiatu, także województwa, którego gmina Laszki jest częścią składową.

Serdeczne podziękowania za udział w pracach należą się Wójtowi Adamowi Grendzie, Przewodniczącemu Rady Gminy panu Janowi Bawoń, Radzie oraz Sołtysom gminy Laszki.

Opracowanie:

Institut Doradztwa Europejskiego - Innowacja

I. RAPORT O STANIE GMINY Laszki

1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY

Przedstawiona charakterystyka gminy Laszki jest raportem stanu społeczno-gospodarczego, który został wypracowany na podstawie dostępnych materiałów statystycznych, badań terenowych i dokumentacyjnych oraz literatury przedmiotu.

Przeprowadzona diagnoza umożliwia dokładne rozpoznanie stanu społeczno-gospodarczego gminy na tle powiatu jarosławskiego w ujęciu problemowym i przestrzennym, zarówno z gospodarczego, jak i społecznego punktu widzenia

1.1 Położenie geograficzne i podział administracyjny

Gmina Laszki znajduje się jest w południowo - wschodniej części Polski, zajmuje wschodnią część Kotliny Sandomierskiej. W krajobrazie gminy przeważają tereny równinne przeciętane niekiedy niewielkimi wzniesieniami.

Rys. 3 Gmina Laszki

Teren gminy zajmują obszary zagospodarowane rolniczo, stanowią one około 71 % ogólnej powierzchni gruntów, reszta to lasy, grunty leśne, stawy rybne a także grunty wykorzystane pod budownictwo indywidualne, zagrodowe oraz wielorodzinne.

Tabela nr 1 Użytkowanie gruntów, dane z 31.05.2005 r.

Lp.		Powierzchnia (ha)	Struktura %
I.	Użytki rolne	9,821	71
	Grunty orne	6,458	47
	Sady	47	0,3
	Łąki trwałe	1 442	10,5
	Pastwiska	1 874	14
II.	Lasy i grunty leśne	2 331	17
III	Pozostałe grunty (pod zabudowaniami, podwórzami drogi, wody i inne grunty)	1 633	12
	Ogólna powierzchnia gruntów gminy	13785	100

Administracyjnie Gmina Laszki należy do województwa podkarpackiego, jest jedną z 11 gmin wchodzących w jego skład Powiatu Jarosławskiego. Sąsiaduje z gminami: Radymno, Radymno-miasto, Jarosław, Wiązownica oraz z gminami Powiatu Lubaczowskiego: Oleszyce i Wielkie Oczy.

Rys. 4 Gmina Laszki na tle Powiatu Jarosławskiego

Gmina zajmuje obszar 137,85 km², zamieszkuje ją 7268 mieszkańców (dane UG Laszki na koniec 2005 r.), przeciętna gęstość zaludnienia nie jest wysoka, kształtuje się na poziomie 52,7 osób na km².

Struktura ludności jest zrównoważona pod względem płci, kobiety stanowią 49,9 %, mężczyźni 50,1 %. Gminę zamieszkuje 74% powyżej 18 – go roku życia, osoby poniżej 18 – go roku życia stanowią 26 % ludności gminy. Prawie 60 % ludności znajduje się w wieku produkcyjnym, z czego 53 % stanowią mężczyźni.

Tabela nr 2 Stan ludności w poszczególnych sołectwach w gminie z podziałem na płeć

<i>Sołectwa</i>	2001	2002	2003	2004	2005
	M/K	M/K	M/K	M/K	M/K
<i>Bobrówka</i>	485	490	478	485	490
	202/283	205/285	223/255	234/251	244/246
<i>Charytany</i>	363	361	363	363	359
	149/214	154/207	156/207	159/204	171/246
<i>Czerniawka</i>	160	164	171	160	164
	80/80	81/83	83/88	83/77	85/79
<i>Korzenica</i>	704	704	719	705	701
	325/379	328/376	336/383	347/385	356/345
<i>Laszki</i>	1845	1841	1848	1847	1835
	834/1001	854/987	869/979	890/957	912/923
<i>Miękisz Nowy</i>	695	688	677	695	688
	320/375	326/362	332/345	338/357	355/333
<i>Miękisz Stary</i>	575	578	575	575	578
	268/307	285/293	289/286	298/277	305/273
<i>Tuchola</i>	360	357	359	360	356
	167/193	169/188	172/187	173/187	182/174
<i>Wietlin</i>	981	976	978	981	976
	431/550	442/534	457/521	475/506	486/490
<i>Wietlin Pierwszy</i>	146	150	149	146	152
	72/74	73/77	74/75	76/70	78/74
<i>Wietlin Trzeci</i>	317	312	308	317	310
	135/182	138/174	145/163	148/169	153/157
<i>Wysocko</i>	676	666	686	676	659
	275/401	289/377	297/389	307/369	309/350
Razem	7307	7287	7311	7310	7268
	3249/4058	3344/3943	3433/3878	3528/3782	3646/3622

Źródło: dane UG Laszki

1.2 Bogactwa naturalne

Bardzo cennym bogactwem naturalnym gminy są lasy. Stanowią one około 17 % powierzchni całej gminy. Zlokalizowane są głównie w północno-wschodniej części, na terenach o najłagodniejszych glebach kl. V i VI.

Mówiąc o glebach, na terenie gminy można spotkać różne ich rodzaje. Doliny rzeki San i Szkoło wyściełają mady średnie i lekkie oraz mady pyłowo-ilaste, należą one do

najlepszych gleb w gminie (Wietlin, Wysock, Laszki, Charytany, Wietlin Pierwszy). Gleby bielcowe zajmują zwarte powierzchnie w miejscowościach Bobrówka, Tuchla, Wietlin Trzeci. Gleby należące do klas bielicoziemnych i brunatnoziemnych występują w północno-wschodniej i północnej części gminy.

Gmina Laszki posiada bogate złoża żwirów i piasków występujące na całym terenie. Złoża żwirów zajmują pas wzdłuż rzeki San, od Wysocka do Wietlina. Złoża piasku i gliny występują w pasie od Korzenicy do Charytan. Część złóż jest eksploatowana przemysłowo np. w Wysocku.

1.3 Stan środowiska

Powierzchniowe wody płynące

Główne zanieczyszczenia wód powierzchniowych są spowodowane przez:

- Ścieki komunalne i przemysłowe
- Wody powierzchniowe spływające z terenów rolniczych
- Niska jakość wód napływających z terytorium Ukrainy

Przez teren obu gmin przepływają dwie rzeki San i Szkło. Wg przeprowadzonych badań stan rzeki Szkło przedstawia się następująco:

- III klasę czystości wykazują wody na odcinku 2,3 km, natomiast na odcinku 30,2 km wody zalicza się do poza klasowych wg stanu sanitarnego
- wg wskaźników hydrobiologicznych, wody rzeki są zaklasyfikowane jako wody pozaklasowe na odcinku 32,5 km.

Powietrze

Wg badań przeprowadzonych w 2001 roku wynika że rozkład stężeń średniorocznych zanieczyszczeń powietrza wykazuje wysokie stężenie dwutlenku azotu, pyłu zawieszonego oraz dwutlenku siarki.

Tabela nr 3 Średnioroczne stężenia zanieczyszczenia powietrza (dane na 2001 r.)

	Średnioroczne stężenie [mg/m ³]
Dwutlenek siarki	15,0
Dwutlenek azotu	36,3
Pyłu zawieszonego	40,0
Opad pyłu	90,8

Ocena zanieczyszczenie powietrza dla Powiatu Jarosławskiego wykazało potrzebę prowadzenia intensywnych pomiarów na wysokim poziomie.

Ze względu na ochronę zdrowia należy przeprowadzić pomiary:

- dwutlenku siarki
- dwutlenku azotu
- pyłu zawieszonego

Ze względu na ochronę roślin i ekosystemów należy przeprowadzić analizę ilościową następujących substancji:

- dwutlenku siarki
- tlenków azotu
- tlenków ozonu

1.4 Miejsce i funkcje gminy

Gmina Laszki jest jedną z 11 gmin powiatu jarosławskiego. Zajmuje obszar 137,85 km² co stanowi 12,6 % powierzchni ogólnej powiatu. Zamieszkuje w niej 6 % ludności powiatu, czyli 7268 osób, w tym 3646 mężczyzn i 3622 kobiet.

Gmina Laszki jest gminą wiejską o charakterze rolniczym. Bezpośrednie związki funkcjonalne odnoszą się do Jarosławia, który jest dla gminy centrum usługowo-administracyjnym oraz miejscem pracy znacznej liczby mieszkańców.

Rysunek 2. Granice sołectw gminy Laszki

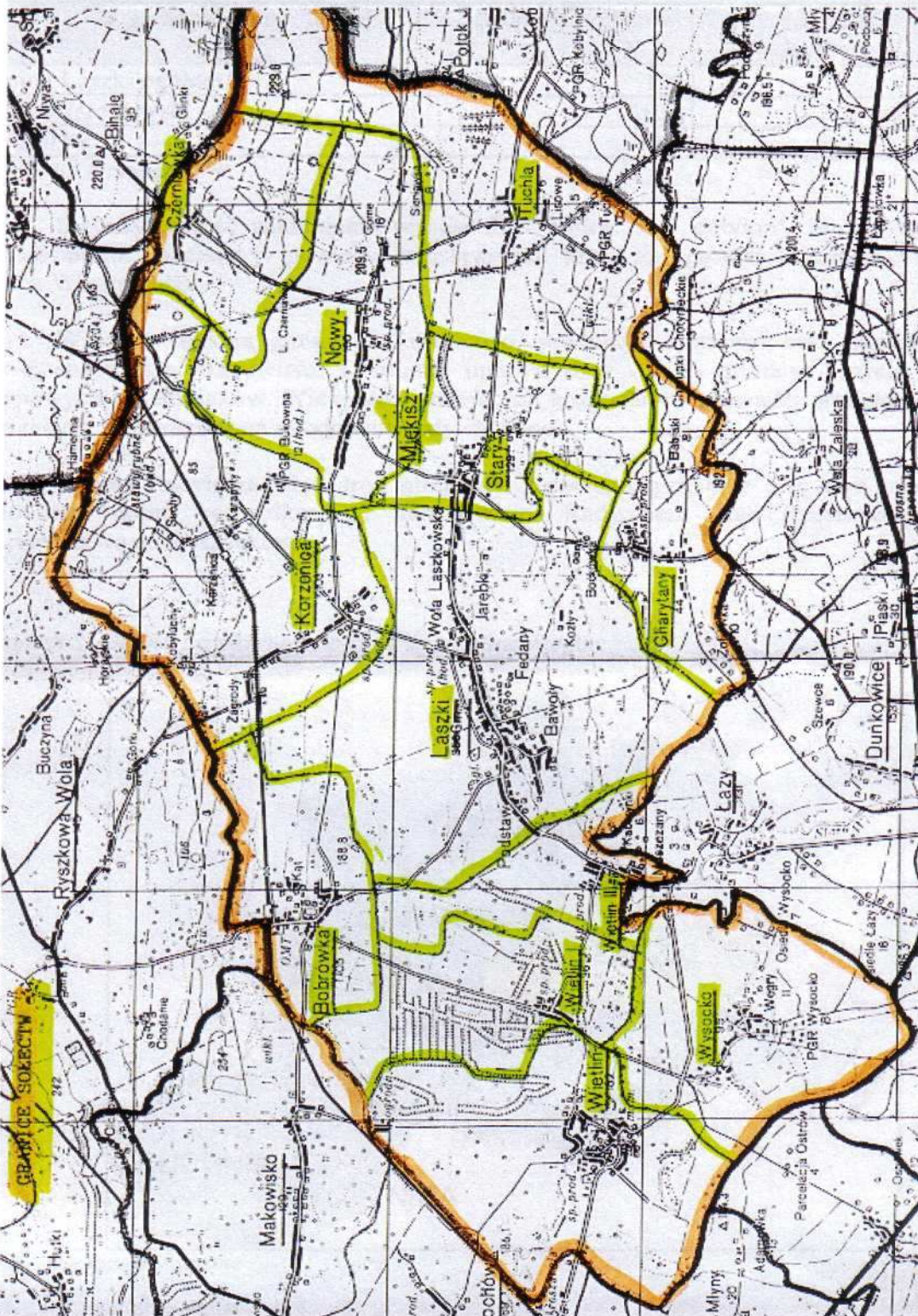

Tabela 4 Podstawowe dane o Gminie Laszki na tle powiatu

Wyszczególnienie	Powierzchnia ogółem w km ²	Ludność ogółem
Gmina Laszki ogółem	137,85	7268
Powiat Jarosławski	1092,00	122 175
Udział %	13	6

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, 2004

Średnia gęstość zaludnienia wynosi dla gminy 51 osób/km². Stawia to gminę na przedostatnim miejscu w powiecie jarosławskim. Mniejszą gęstość zaludnienia ma jedynie gmina Wiązownica.

Wiodącą funkcją gminy jest rolnictwo, produkcja żywności oraz obsługa ludności i związane z tym osadnictwo. Dominuje uprawa zbóż - 60% gruntów ornych oraz roślin okopowych - ziemniaków. Większość istniejących gospodarstw prowadzi produkcję na własne potrzeby, z przewagą zbóż i hodowli trzody chlewnej.

Dobrze rozwinięta sieć dróg gminnych i powiatowych oraz sieć linii autobusowych umożliwia dobrą komunikację z Jarosławiem, Radymnem oraz Rzeszowem - stolicą województwa podkarpackiego

Gmina Laszki na tle powiatu jarosławskiego

Źródło: Opracowanie własne

2. LUDNOŚĆ I ZAGADNIENIA SPOŁECZNE

2.1 Dane demograficzne

Głównym czynnikiem powodującym kształtowanie się procesów rozwojowych w gminie są jej mieszkańcy. Pod względem zaludnienia gmina należy do jednostek o średniej liczbie mieszkańców.

Tabela nr 5 Ludność Powiatu Jarosławskiego (dane na 31 XII 2004 r.)

<i>Gmina/miasto</i>	<i>ogółem</i>	<i>mężczyźni</i>	<i>kobiety</i>
Gmina Chłopice	5624	2782	2842
Miasto Jarosław	40523	18829	21694
Gmina Jarosław	12669	6255	6414
Gmina Laszki	7012	3506	3506
Gmina Pawłosiów	8102	3944	4158
Gmina Pruchnik	9548	4746	4802
Miasto Radymno	5626	2746	2880
Gmina Radymno	11336	5592	5744
Gmina Rokietnica	4419	2174	2245
Gmina Roźwienica	6447	3171	3276
Gmina Wiązownica	10975	5442	5533
Razem powiat	122281	59187	63094

Zródło: Dane GUS

Według danych UG Laszki na koniec 2005 r. Gminę Laszki zamieszkuje 7268 osób. Gęstość zaludnienia wynosi dla gminy 51 osób/km². Najgęściej zaludnioną wsią są Laszki, mieszka tam 25,2 % ogółu mieszkańców gminy.

Tabela nr 6 Podział administracyjny Gminy Laszki (2005 r.)

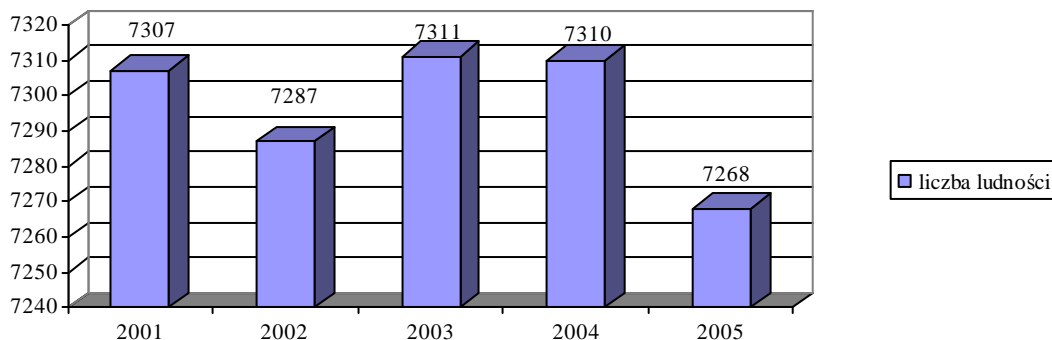
Sołectwo/wieś	Powierzchnia (km ²)	Ludność	Zagęszczenie na 1 km ²
Bobrówka	6,9	490	71
Charytany	8,6	359	42
Czerniawka	6,7	164	24,5
Korzenica	20,2	701	35
Laszki	21,2	1835	86,5
Miękisz Nowy	14,5	688	47,45
Miękisz Stary	7,1	578	81,4
Tuchla	14,0	356	25,43
Wietlin	13,6	976	71,8
Wietlin Pierwszy	7,3	152	20,8
Wietlin Trzeci	6,6	310	47
Wysock	11,2	659	59
Razem gmina	138	7268	51

Źródło: UG Laszki

Mała gęstość zaludnienia w gminie to wynik zaszłości historycznych, okresu wojen i powojennych procesów repatriacyjnych lat 1944-1947.

Można zauważyć, iż liczba ludności na przestrzeni ostatnich kilku lat waha się. W stosunku do roku 2004 liczba ludności spadła o 42 osoby .

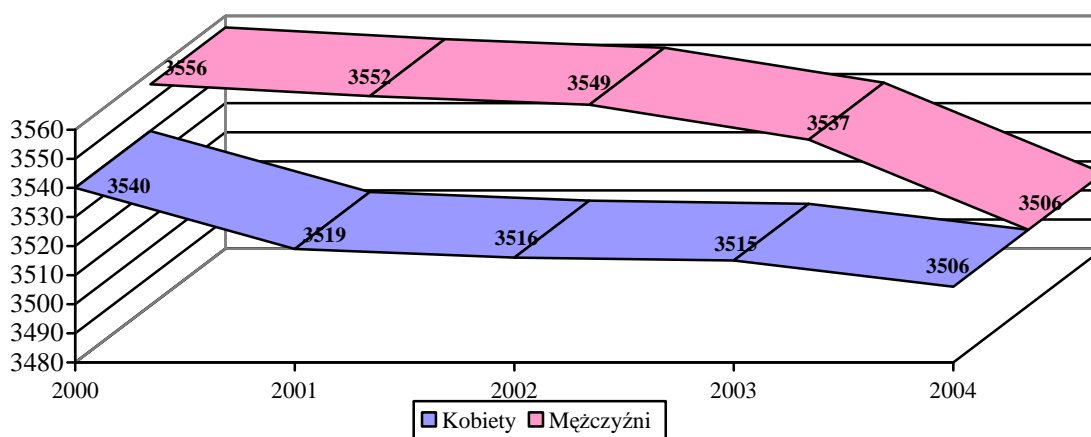
Wykres 1. Liczba ludności gminy Laszki w latach 2001-2005

Źródło: UG Laszki

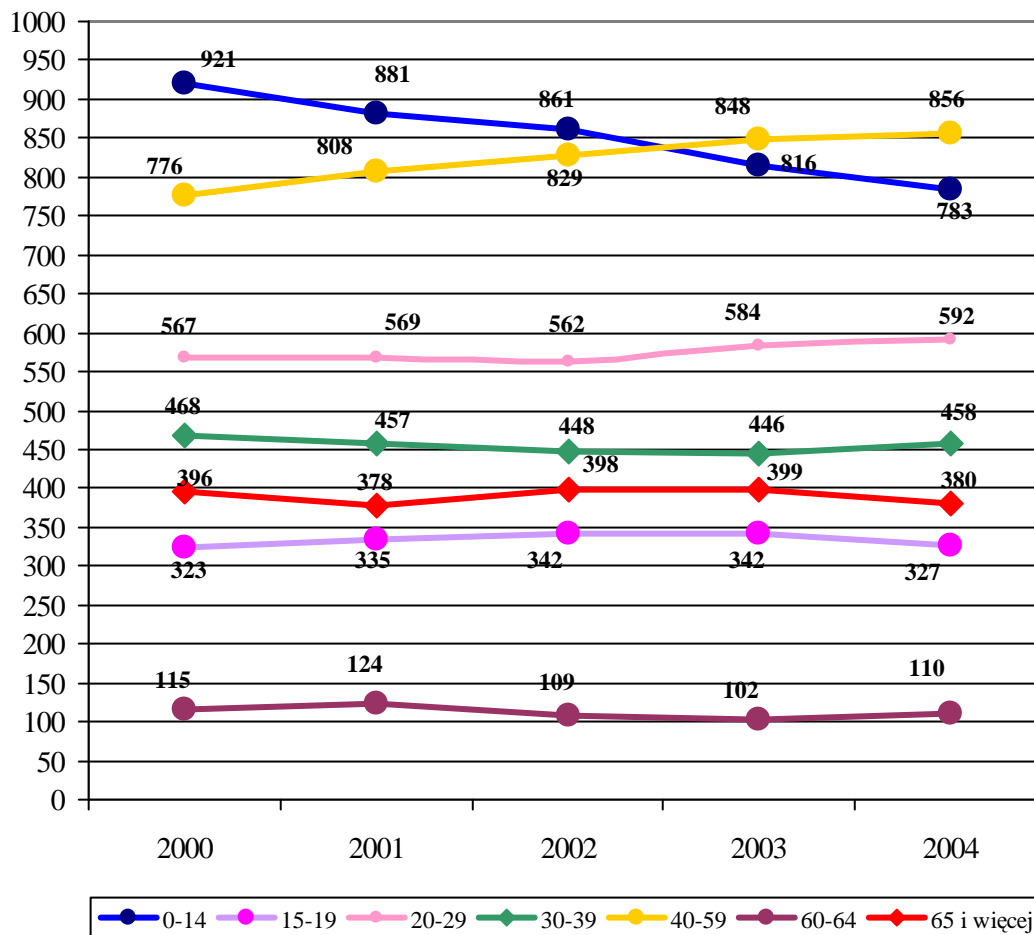
Pod koniec 2004 r. ludność Gminy Laszki była zrównoważona pod względem płci. W latach poprzednich pod względem płci przeważali nieznacznie mężczyźni. Obserwując liczbę mieszkańców na przestrzeni lat 2000 – 2004 możemy zwrócić uwagę, iż z roku na rok spada zarówno liczba kobiet, jak i mężczyzn.

Wykres 2 Liczba kobiet i mężczyzn w Gminie Laszki na przestrzeni lat 2000 - 2004

Źródło: Dane GUS

Wykres 3 Liczba mężczyzn wg grup wiekowych w Gminie Laszki (lata 2000 – 2004)

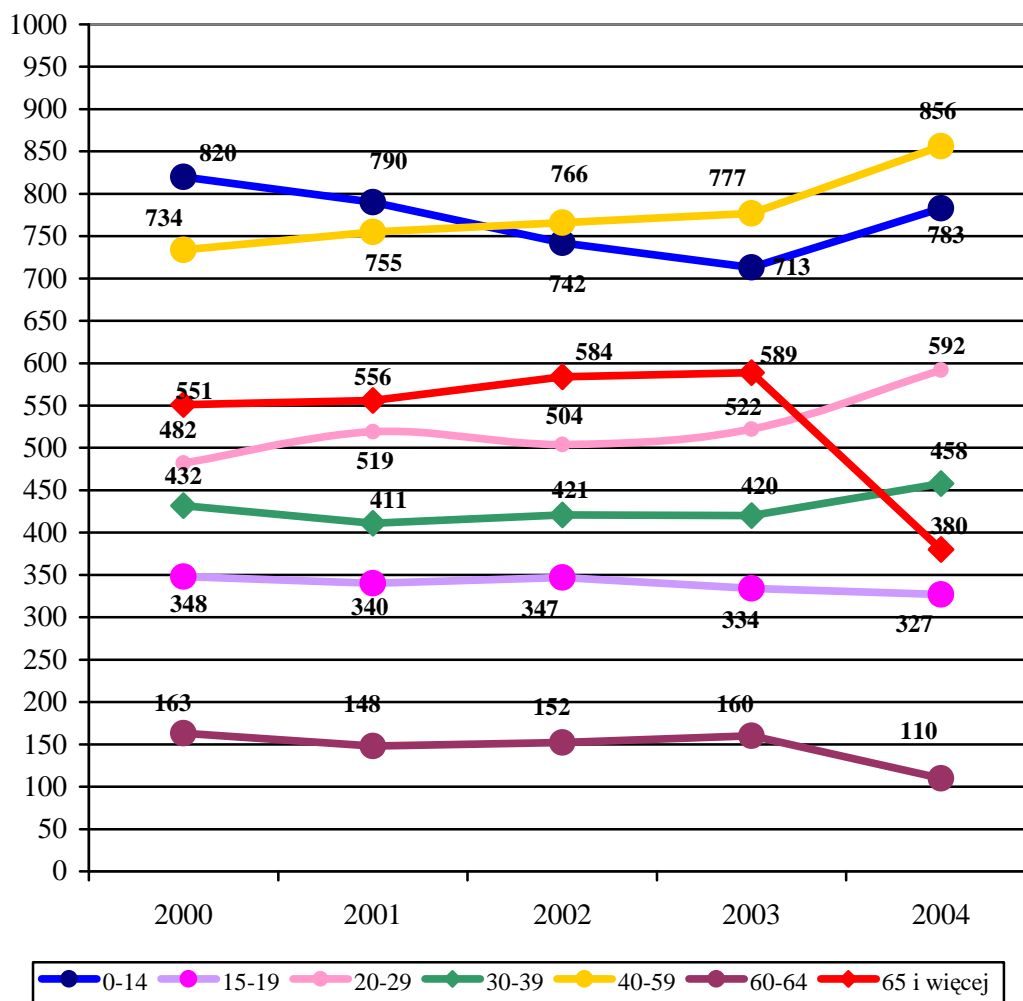

Źródło: Dane GUS

W ciągu kilku ostatnich lat nieznacznie wzrosła populacja mężczyzn w wieku 40 – 59 lat oraz 20 – 29 lat. Niewielki spadek liczby mężczyzn dotyczył osób w wieku powyżej 60 – tego toku życia, na w miarę stabilny poziom utrzymywał się w przedziałach wiekowych 15 - 19 oraz 30 -39 lat. W porównaniu do roku 2000 wzrosła liczba mężczyzn w wieku 40 – 59, spadła natomiast w grupie wiekowej 0 – 14 lat.

Pod koniec 2004 r. mężczyźni w wieku 40 – 59 stanowili najliczniejszą grupę, najmniejszą populację odnotowano w przedziale wiekowym 60 -64.

Wykres 4 Liczba kobiet w Gminie Laszki wg grup wiekowych

Źródło: Dane GUS

Pod koniec 2004 r. najliczniejszą grupą wiekową wśród kobiet były osoby w wieku 40 – 59 lat, najmniej liczną w wieku 60 -64 lat. W przeciągu lat 2000 – 2004 jedynie populacja kobiet w przedziale wiekowym 15 – 19 lat utrzymywała się w miarę na stabilnym poziomie. Duży spadek liczby kobiet zanotowano w grupie wiekowej 65 lat i więcej, z kolei wzrost odnotowano w populacji kobiet 40 -59 lat.

W Powiecie Jarosławskim, wśród gmin, Laszki notują ujemne saldo migracji. Wynosiło ono pod koniec 2004 r. -14 osób.

Tabela 7. Migracje ludności Powiatu Jarosławskiego(dane z 2004 roku)

Gmina	Napływ				Odływ				Saldo
	Ogółem	miasta	wieś	zagranica	Ogółem	miasta	wieś	zagranica	
Gmina Chłopice	34	9	25	0	50	21	29	0	-16
Miasto Jarosław	373	153	216	4	584	265	314	5	-211
Gmina Jarosław	170	102	64	4	148	68	77	3	22
Gmina Laszki	55	23	32	0	69	27	42	0	-14
Gmina Pawłosiów	166	109	53	4	81	51	30	0	81
Gmina Pruchnik	46	22	24	0	69	31	36	2	-23
Miasto Radymno	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Gmina Radymno	98	36	54	8	105	53	51	1	-7
Gmina Rakielnica	48	14	33	1	45	13	30	2	3
Gmina Roźwienica	36	16	20	0	62	27	35	0	-26
Gmina Wiązownica	104	40	62	2	96	51	42	3	8
Razem	1130	524	583	23	1309	607	686	16	-183

x- brak danych w GUS

Źródło: Dane GUS

Przyrost naturalny w gminie Laszki kształtuje dodatnim, lecz niskim poziomem. W roku 2004 przyrost naturalny wyniósł 13 osób.

Tabela nr 8 Ruch naturalny ludności (dane na 2004 r.)

Gmina	Ludność	Liczba urodzeń	Liczba zgonów	Przyrost naturalny
Gmina Chłopice	5687	59	56	3
Miasto Jarosław	40225	310	334	-24
Gmina Jarosław	12810	145	128	17
Gmina Laszki	7141	83	70	13
Gmina Pawłosiów	8170	79	72	7
Gmina Pruchnik	9642	116	77	39
Miasto Radymno	x	x	x	x
Gmina Radymno	11464	126	107	19
Gmina Rakielnica	4470	61	45	16
Gmina Roźwienica	6453	57	67	-10
Gmina Wiązownica	11070	118	89	29
Razem	122815	1154	1045	109

x- brak danych w GUS

Źródło: Dane GUS

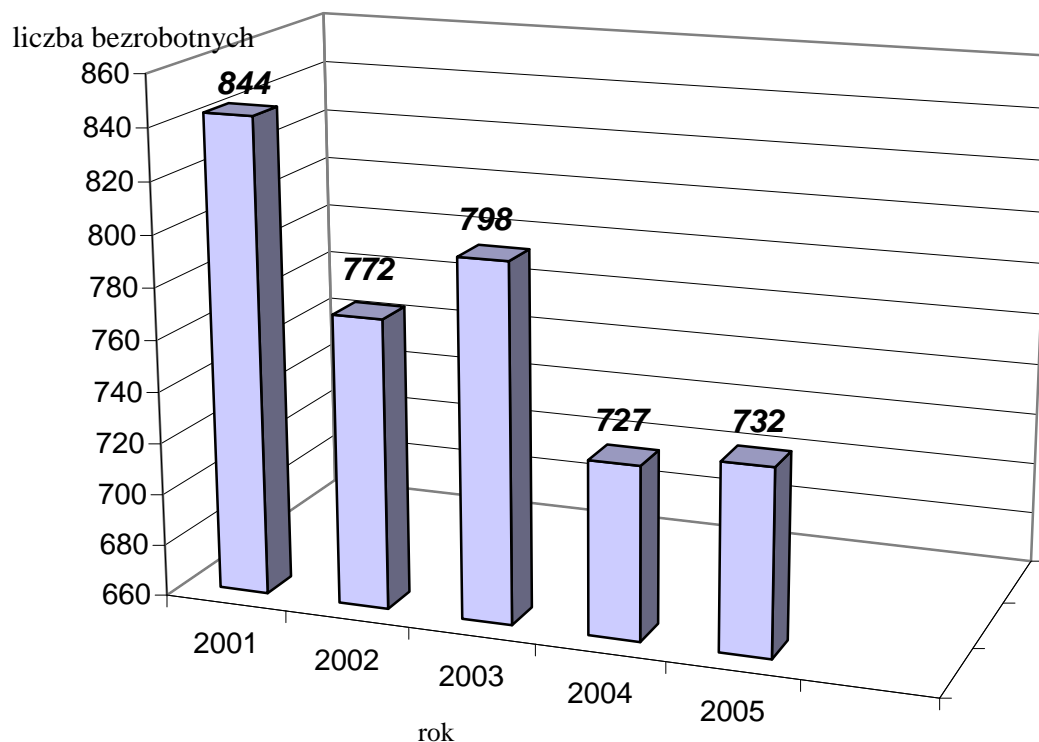
2.2 Pracujący i bezrobotni

Struktura bezrobocia w Gminie Laszki

Wg danych Powiatowego Urzędu Pracy w Jarosławiu, z dnia 31.12.2005, na terenie Gminy Laszki jako bezrobotne zarejestrowane były 732 osoby. Stanowiły one 7,3% bezrobotnych Powiatu Jarosławskiego. Wśród nich 47,8 % ogółu zarejestrowanych to kobiety, mężczyźni 52,2 %.

W stosunku do lat poprzednich stopniowo zmniejsza się liczba osób bezrobotnych w gminie. Porównując dane z końca roku 2005 do roku 2001, zanotowano spadek bezrobocia o 13,5%. W stosunku do roku 2004 bezrobocie wzrosło o 5 osób.

Wykres nr 5 Liczba bezrobotnych Gminy Laszki w latach 2001 - 2005

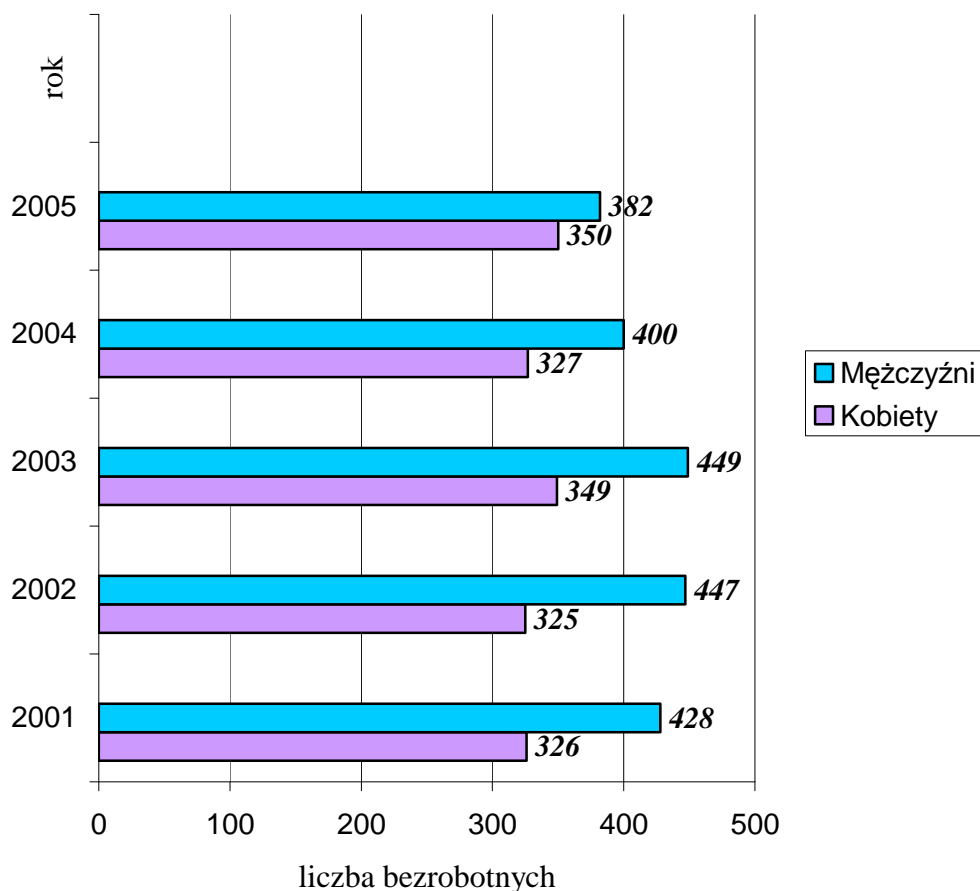
Źródło: Dane PUP w Jarosławiu

Analizując liczbę bezrobotnych w Gminie Laszki ze względu na płeć zauważamy, iż ilość bezrobotnych kobiet kształtuje się na przestrzeni lat 2001 – 2005 mniej więcej na jednakowym poziomie. Pod koniec 2005 r. jako bezrobotne zarejestrowanych było 350 kobiet.

Liczba bezrobotnych mężczyzn w stosunku do roku 2001 nieznacznie spadła. Na koniec 2005 zanotowano w gminie 382 bezrobotnych mężczyzn.

Wykres nr 6 Liczba bezrobotnych Gminy Laszki w latach 2001 – 2005 ze względu na płeć

Źródło: Dane PUP w Jarosławiu

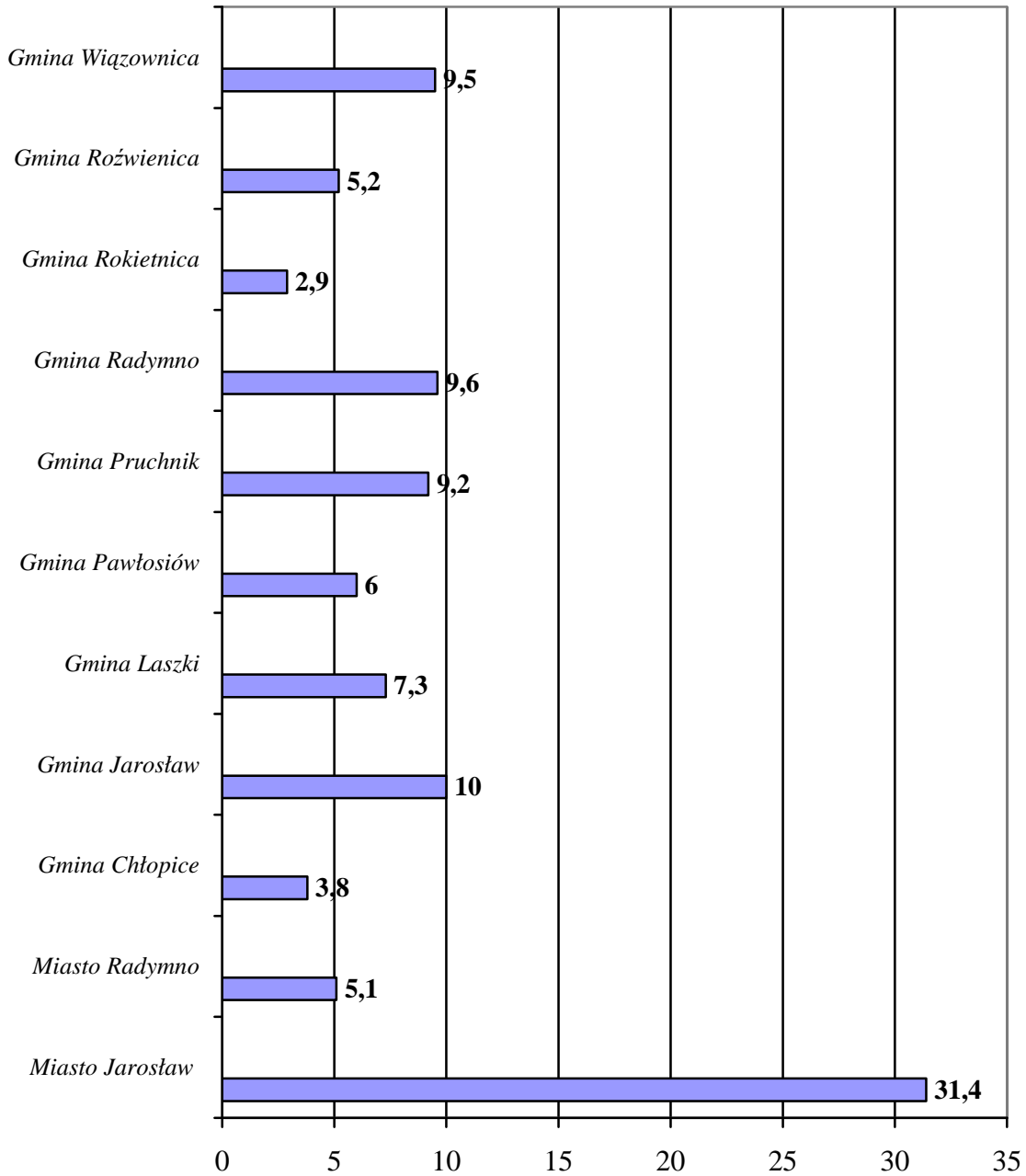
Gmina Laszki zajmuje siódme miejsce spośród wszystkich gmin Powiatu Jarosławskiego pod względem bezrobocia. Bezrobotni gminy stanowią 7,3 % wszystkich bezrobotnych Powiatu Jarosławskiego. 7,2 % bezrobotnych kobiet Powiatu Jarosławskiego to mieszkanki Gminy Laszki.

Tabela nr 9 Podział bezrobotnych wg miejsca zamieszkania (stan na 31.12.2005 r.)

OBSZAR	OGÓŁEM		Z PRAWEM DO ZASIŁKU	
	RAZEM	KOBIETY	RAZEM	KOBIETY
miasto Jarosław	3160	1618	236	110
miasto Radymno	512	249	32	11
gmina Chłopice	379	163	31	12
gmina Jarosław	1007	478	84	29
gmina Laszki	732	350	58	17
gmina Pawłosiów	612	291	66	29
gmina Pruchnik	932	427	93	27
gmina Radymno	963	454	62	16
gmina Rokietnica	290	144	29	8
gmina Roźwienica	519	221	51	15
gmina Wiązownica	957	456	84	30
Razem	10063	4851	826	304
w tym zamieszkali na wsi	6391	2984	558	183

Źródło: dane PUP w Jarosławiu

Wykres nr 7 Bezrobocie w poszczególnych gminach w stosunku do liczby bezrobotnych Powiatu Jarosławskiego

Źródło: Dane PUP w Jarosławiu

Bezrobotni z prawem do zasiłku

Z ogólnej liczby zarejestrowanych bezrobotnych 58 uprawnionych było do pobierania zasiłku dla bezrobotnych. Uprawnieni do zasiłku stanowili 7 % ogółu zarejestrowanych.

2.3 Źródła dochodów ludności

Laszki są gminą rolniczą. Jej teren to zagłębienie fasolowe. Laszkach nie ma dużych zakładów przemysłowych. Działa zatrudniający 80 osób POM w Borówce, Rolniczy Zespół Spółdzielczy w Charytanach oraz Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna w Wietlinie.

Największe zatrudnienie pracujący znajdują w sektorze usługowym. Kolejnym sektorem w których miejscowa ludność znajduje zatrudnienie jest sektor rolniczy. Najmniej osób zatrudnionych jest w sektorze przemysłowym.

Tabela nr 10. Rynek pracy wg sektorów

Sektor	2000	2001	2002	2003
Rolniczy	109	105	80	78
Przemysłowy	104	58	17	19
Usługowy	314	397	402	396

Wśród osób pracujących większość stanowią kobiety – stanowią ponad 68 % wszystkich pracujących w gminie. Z roku na rok zwiększa się też udział kobiet na lokalnym rynku pracy, udział mężczyzn natomiast spada.

Tabela nr 11 Pracujący w Gminie Laszki według płci

	2000	2001	2002	2003
OGÓŁEM	527	560	499	493
MĘŻCZYŻNI	262	218	161	154

KOBIETY	265	342	338	339
---------	-----	-----	-----	-----

Źródło: Dane UG Laszki

Tabela nr 12 Pracujący w Gminie Laszki według poszczególnych sektorów własności oraz płci

SEKTOR PUBLICZNY				
	2000	2001	2002	2003
Ogółem	277	349	355	358
Mężczyźni	84	85	83	78
Kobiety	193	264	272	280
SEKTOR PRYWATNY				
Ogółem	250	211	144	135
Mężczyźni	178	133	78	76
Kobiety	72	78	66	59

Źródło: Dane UG Laszki

3. WARUNKI SOCJALNO – BYTOWE

3.1 Oświata

Na terenie gminy znajduje się pięć Szkół Podstawowych. Zlokalizowane są one w następujących miejscowościach: Szkoła Podstawowa w Korzenicy, Szkoła Podstawowa w Laszkach, Szkoła Podstawowa w Miękiszu Nowym, Szkoła Podstawowa w Miękiszu Starym, Szkoła Podstawowa w Wetlinie.

W związku z reformą systemu edukacji, której głównym założeniem było wprowadzenie zmian ustroju szkolnego wraz z reformą całego programu do obowiązkowych zadań gminy należało, oprócz prowadzenia szkół podstawowych, również prowadzenie gimnazjum. Na obszarze gminy znajduje się jedno Gimnazjum w Laszkach.

Tabela nr 13. Wykaz szkół na terenie Gminy Laszki (dane z 01.09.2005 r.)

Lp.	Nazwa placówki szkolnej	Ilość uczniów
I.	Szkoła Podstawowa w Laszkach	210
II.	Szkoła Podstawowa w Korzenicy	73
III.	Szkoła Podstawowa w Miękiszu Nowym	115
IV.	Szkoła Podstawowa w Wietlinie	74
V.	Szkoła Podstawowa w Miękiszu Starym	88
VI.	Gimnazjum w Laszkach	339
Razem		899

Źródło: UG Laszki

Na terenie gminy istnieje gminna biblioteka w Laszkach, która posiada trzy filie:

1. Filia Miękisze Nowy
2. Filia Bobrówka
3. Filia Wysock

Tabela nr 14. Biblioteki w Gminie Laszki wg ilości woluminów oraz liczby czytelników

Lp.	Nazwa placówki	Liczba woluminów	Liczba czytelników
1	Gminna Biblioteka Laszki	9536	205
2	Filia Mięksisz Nowy	4946	33
3	Filia Bobrówka	5683	98
4	Filia Wysock	4831	82
	Razem	24996	418

Na terenie Gminy znajduje się 24996 woluminów z których korzysta 418 osób. Urząd Gminy Laszki bardzo czynnie wspiera działalność Bibliotek. W 2005 roku Samorząd Gminny przeznaczył 66 795 zł na realizację działalności statusowej instytucji kultury, według uchwały budżetowej. Na zakup nowości wydawniczych, z dotacji samorządowej w wysokości 2 070 zł zakupiono 158 woluminów. Poza dotacjami udzielonymi przez samorząd Gminy Laszki udzielone zostały również dotacje Ministra Kultury i w 2005 r. wyniosły one 4 500, przez co można było zakupić 368 książek. Wszystkie wydatki w 2005 roku na zakup nowości wyniosły 6570 zł za co ogółem zakupiono 526 książek.

3.2 Mieszkalnictwo

Tabela nr 15 Zasoby mieszkaniowe Gminy Laszki wg ilości izb i powierzchni użytkowej (dane z 2004 r.)

Wyszczególnienie		Mieszkania w szt.	Izby w szt.	Powierzchnia użytkowa mieszkań w m ²
Ogółem		21	60	1150
W tym	W budynku stanowiącym współwłasność	1	3	56
	niezamieszkałe	1	2	52
	Mieszkania socjalne	4	8	148

Źródło: Dane GUS

Tabela 16. Zasoby mieszkaniowe Powiatu Jarosławskiego (2004 r.)

Gmina/miasto	Mieszkania	Izby	Powierzchnia użytkowa mieszkań (m ²)	Przeciętna		
				powierzchnia użytkowa mieszkania na osobę (m ²)	mieszkanie	izbę
Chłopice	1297	5560	131565	23,13	4,3	1
Jarosław m.	12857	47316	864620	21,49	3,1	0,85
Jarosław gm.	3364	14105	313543	24,47	3,8	0,90
Laszki	1750	6743	146964	20,58	4,08	1,05
Pawłosiów	2212	9398	203561	24,91	3,7	0,87
Pruchnik	2417	9378	199615	20,70	4,0	1,02
Radymno m.	1712	6523	118627	20,87	3,3	0,87
Radymno gm.	2634	10549	230761	20,13	4,3	1,09
Rokietnica	1069	4122	102047	22,82	4,2	1,08
Roźwienica	1597	6443	151585	23,49	4,0	1
Wiązownica	2584	10870	225958	20,41	4,3	1,01
Razem powiat	33493	131007	2688846	21,89	4,7	0,93

Źródło: dane GUS

3.3 Służba zdrowia

Mieszkańcy gminy korzystają ze specjalistycznej opieki medycznej w pobliskim Jarosławiu. Najbliższy punkt Pogotowia Ratunkowego również znajduje się w Jarosławiu. Pełne zaplecze i niewielka odległość sprawiają, że potrzeby w zakresie leczenia są zaspokojone w stopniu dostatecznym.

Stan usług medycznych jest wystarczający na miejscowe potrzeby. W gminie na stałe zatrudnieni są następujący pracownicy medyczni:

- 2 lekarzy ogólnych,
- 1 stomatolog.
- 6 pielęgniarek.

Tabela 17. Pracownicy medyczni służby zdrowia

Gmina/miasto	Liczby bezwzględne			Na 10 tysięcy ludności		
	lekarze	dentyści	pielęgniarki	lekarze	dentyści	pielęgniarki
Chłopice	3	0	4	5,3	0	7,0
Jarosław m.	144	23	538	34,5	5,5	128,8

Jarosław gm.	1	0	2	0,8	0	1,6
Laszki	2	1	6	2,8	1,4	8,5
Pawłosiów	0	0	0	0	0	0
Pruchnik	1	1	7	1,1	1,1	7,4
Radymno m.	5	1	13	8,8	1,8	22,8
Radymno gm.	1	0	4	0,9	0	3,4
Rokietnica	2	1	3	4,4	2,2	6,7
Roźwienica	2	1	4	3,1	1,5	6,1
Wiązownica	2	1	8	1,8	0,9	7,4

Źródło: US Przemysł 1998

Wśród gmin powiatu jarosławskiego gmina Laszki zajmuje czwarte miejsce pod względem liczby lekarzy przypadających na 10 tys. ludności, zaś trzecie miejsce jeśli chodzi o liczbę mieszkańców przypadających na lekarza stomatologa.

Tabela 18. Szpitale, apteki i punkty apteczne

Gmina/miasto	apteki	liczba ludności na 1 aptekę	przychodnie	ośrodki zdrowia
Chłopice	-	-	-	-
Jarosław m.	14	2983	12	-
Jarosław gm.	-	-		1
Laszki	1	7079		2
Pawłosiów	-	-		
Pruchnik	1	9436		1
Radymno m.	2	2847	1	
Radymno gm.	-	-		1
Rokietnica	1	4503		1
Roźwienica	1	6531		1
Wiązownica	1	7154		3

Źródło: US Przemysł 1998

3.4 Opieka społeczna

Na terenie Gminy Laszki działa „Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej”. Zgodnie ze Statusem Ośrodka głównym jego celem jest:

- Realizacja polityki społecznej państwa, która opiera się głównie o pomoc w przezwyciężeniu trudnych sytuacji życiowych
- Umożliwienie ludziom życia w godnych warunkach
- Zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym przez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin
- Przyznawanie i wypłacanie przewidzianych ustawą świadczeń
- Praca socjalna
- Prowadzenie i rozwój niezbędnej infrastruktury socjalnej

Tabela nr 19. Liczba rodzin/osób korzystających z pomocy społecznej na terenie Gminy Laszki

Lp.	Lata	Liczba rodzin	Liczba osób
1.	2001	559	2 900
2.	2002	691	3 619
3.	2003	759	3 521
4.	2004	928	4 333
5.	2005	1 841	6 551
6.	Razem	4 778	20 924

Źródło: Opracowanie własne, wg danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Laszkach

Analizując powyższą tabelkę można zauważyć, że w przeciągu pięciu lat wzrosła znacznie liczba rodzin jak i liczba osób korzystających z pomocy społecznej. W latach 2001-2005 Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej udzielił pomocy finansowej w wielkości 5 515 059 zł. Najwięcej osób korzysta z pomocy społecznej z przyczyny:

- ✓ Ubóstwa
- ✓ Bezrobocia

- ✓ Bezradności w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa
- ✓ Niepełnosprawności
- ✓ Długotrwałej lub ciężkiej choroby

4. GOSPODARKA

4.1 Przemysł

Na terenie gminy Laszki do najważniejszych podmiotów gospodarczych należą:

1. Zakład Produkcyjno-Handlowy POM Sp. z o. o. w Bobrowce
2. AGROMA Oddział Rzeszowski w Bobrowce
3. Gminna Spółdzielnia „Samopomoc Chłopska” w Laszkach
4. Rolniczy Zespół Spółdzielczy w Charytanach
5. Rolniczy Zespół Spółdzielczy w Wietlinie - wsi
6. Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna Wietlin Trzeci (III)
7. Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna Wietlin Pierwszy
8. Spółdzielnia Kółek Rolniczych w Laszkach
9. Zakład Remontowo-Budowlany i Montażowy Mięksiz Stary 25 - J. Bawół
10. Zakład Elektro-Instalacyjny - Laszki 40 - Z. Głowacki
11. Zakład Instalacji Sanitarnych - Wietlin 40 SC - M. L. Żołyński
12. Zakład Wydobywania, Uszlachetniania oraz Sprzedaży Kruszywa w Wysocku - S. Wojtowicz
13. Zakład Stolarski - wyrób trumien - T. Chrunik, Laszki
14. Zakład Stolarski - wyrób trumien - M. Halwa, Laszki
15. Zakład Stolarski - wyrób trumien - S. Sereda, Laszki.

Kondycja wszystkich ww. zakładów jest słaba. Duża konkurencja, brak rynku zbytu, wysoka stopa procentowa kredytów, wysokie podatki i ubezpieczenia ZUS, wysokie ceny środków produkcji rolnej to jedne z wielu czynników, które wpływają na kondycję finansową przedsiębiorstw i zakładów pracy.

Pozostałe podmioty gospodarcze to niewielkie zakłady produkcyjne, usługowe i handlowe, w większości jednoosobowe lub spółki cywilne. Największą

dynamikę rozwoju w gminie, podobnie jak w całym regionie, wykazuje sektor handlowy. Występująca na terenie gminy niewielka liczba prywatnych przedsiębiorstw przemysłowych wynika z braku kapitału potrzebnego do prowadzenia tego rodzaju działalności.

Wg danych zgromadzonych przez Główny Urząd Statystyczny Podmioty Gospodarki Narodowej przedstawiają się tak jak w tabelce nr zamieszczonej poniżej.

Tabela nr 20 Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze regon wg sektorów własnościowych

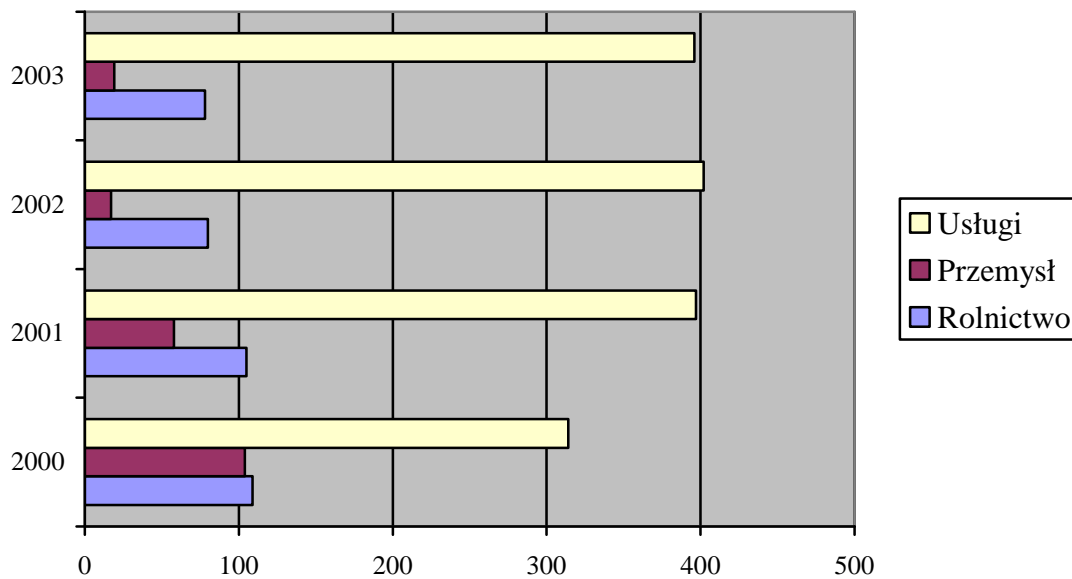
Podmioty Gospodarki Narodowej		Jednostka miary	Rok 2004
Sektor publiczny	Podmioty gospodarki narodowej	jed.gospo.	13
	Państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego		11
	Przedsiębiorstwa państwowe		0
	Spółki handlowe		0
	Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego		0
	Państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego		0
	Ogółem		
Sektor prywatny	Podmioty gospodarki narodowej	jed.gospo.	207
	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą		169
	Spółki handlowe		7
	Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego		2
	Spółdzielnie		9
	Fundacje		0
	Stowarzyszenie i organizacje społeczne		5
	Ogółem	jed.gospo.	220

Tabela nr 21 pracujący wg sektorów i płci w Gminie Laszki

<u>PRACUJĄCY WG SEKTORÓW EKONOMICZNYCH I PŁCI</u>					
	2000	2001	2002	2003	2004
OGÓŁEM	527	560	499	493	-
MEŻCZYŻNI	262	218	161	154	-
KOBIETY	265	342	338	339	-
<u>SEKTOR ROLNICZY</u>					
OGÓŁEM	109	105	80	78	-
MEŻCZYŻNI	79	74	54	55	-
KOBIETY	30	31	26	23	-
<u>SEKTOR PRZEMYSŁOWY</u>					
OGÓŁEM	104	58	17	19	-
MEŻCZYŻNI	93	50	15	17	-
KOBIETY	11	8	2	2	-
<u>SEKTOR USŁUGOWY RAZEM</u>					
OGÓŁEM	314	397	402	396	-
MEŻCZYŻNI	90	94	92	82	-
KOBIETY	224	303	310	314	-
<u>SEKTOR USŁUGOWY-USŁUGI RYNKOWE</u>					
OGÓŁEM	67	74	75	66	-
MEŻCZYŻNI	26	27	28	23	-
KOBIETY	41	47	47	43	-
<u>SEKTOR USŁUGOWY-USŁUGI NIERYNKOWE</u>					
OGÓŁEM	247	323	327	330	-
MEŻCZYŻNI	64	67	64	59	-
KOBIETY	183	256	263	271	-

Źródło: Dane GUS

Rysunek 8 Pracujący wg sektorów gospodarki

4.2 Rolnictwo

Powierzchnia administracyjna Gminy Laszki wynosi 13785 ha gdzie użytki rolne zajmują obszar 9821 ha (71 % ogólnej pow. gminy) , z tego największy procent bo około 47 % zajmują grunty orne a kolejno pastwiska 14 %, łąki trwałe 10,5 % najmniejszy udział procentowy w użytkach rolnych mają sady i wynosi on około 0,3 %. Gmina jest obszarem rolniczym gdyż sprzyjają ku temu zarówno warunki glebowe, hydrogeologiczne jak i uwarunkowania geograficzne. Teren charakteryzuje się przewagą obszarów równinnych, które niekiedy urozmaiczone są niewielkimi wzniesieniami. Na obszarze objętym Planem Rozwoju Lokalnego tereny wykazują wysoki wskaźnik lesistości, około 17 % powierzchni całej gminy stanowią lasy.

Na terenie gminy przeważają gleby brunatne i pyłowe oraz gleby biellicowe. W związku z przepływem przez obszar objęty Planem Rozwoju Lokalnego dwóch rzek znajdziemy w ich dolinach mady pyłowe i pyłowo – ilaste.

Tabela 22. Użytkowanie gruntów wg granic administracyjnych

Gmina/miasto	Powierzchnia ogólna	Użytki rolne (ha)					Lasy i grunty leśne
		razem	grunty orne	sady	łąki	pastwiska	
Chłopice	4911	4 409	3 738	64	420	187	137
Jarosław m.	3 446	2 487	1 801	151	305	230	3
Jarosław gm.	11400	9 850	7 481	132	1 100	1 137	200
Laszki	13 785	9 894	6 551	49	1501	1793	2 306
Pawłosiów	4 749	3 857	3 170	165	337	185	437
Pruchnik	7 826	5 670	4 875	159	231	405	1 510
Radymno m.	1 359	971	725	13	98	135	1
Radymno gm.	18 244	13 443	10 025	133	1343	1 942	3 178
Rokietnica	5 735	3 668	3 088	102	304	174	1 709
Roźwienica	7 069	5 191	4 281	40	537	333	1355
Wiązownica	24 386	10 965	6 806	59	1952	2 148	11 715
Razem powiat	102 910	70 405	52 541	1 067	8 128	8 669	22 551

Tabela nr 23 Sposób użytkowania gruntów na terenie Gminy Laszki (2005r.)

Rodzaj użytku		Powierzchnia (ha)	Udział (%) do całej pow. gminy
I. Użytki rolne w tym:		9821	71
- grunty orne	odłogi	250	2
	pod zasiewy	6208	45
- pastwiska		1874	14
- łąki trwałe		1442	10,5
- sady		47	0,3
II. Tereny zabudowane i zurbanizowane		1633	12

Obszary prawnie chronione	6,5	0,05
III. Lasy i grunty leśne	2 331	17

Powierzchnia zasiewów wg stanu na 1.07.2005 na podstawie sprawozdania R-05/g, R-02 i danych uzyskanych z Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej z terenu Gminy Laszki.

Tabela nr 24 Powierzchnia zasiewów w Gminie Laszki

Nazwa uprawy	Powierzchnia (ha)	Udział (%)
Pszenica	1735	18
Żyto	1191	12
Jęczmień	532	5
Owies	648	6
Pszenżyto	193	2
Mieszanki zbożowe	312	3
Gryka	10	0,1
Proso	1	0,01
Kukurydza na ziarno	205	2
Mieszanki zbożowo strączkowe	20	0,2
Strączkowo jadalne	109	1,1
Ziemniaki	433	4,4
Buraki cukrowe	70	0,7
Rzepak ozimy	300	3
Rzepak jary	30	0,3
Wiklina	10	0,1
Okopowe pastewne	40	0,4
Inne przemysłowe	5	0,05
Kukurydza na zielonkę	39	0,4
Koniczyna, lucerna, seradela	275	2,8
Warzywa	22	0,22
Truskawki	7	0,07

Ogrody przydomowe	20	0,2
Kwiaty i rośliny ozdobne	1	0,01

Produktem lokalnym Gminy Laszki jest fasola „piękny jaś”, dlatego też w strukturze uprawy roślin strączkowych dominuje uprawa fasoli. Zestawienie wielkości uprawy roślin strączkowych przedstawia Tabela nr

Tabela nr 25 Stan pogłowia zwierząt gospodarskich, dane z 2002 roku

Wyszczególnienie	Ogółem	W tym gospodarstwa indywidualne
	w sztukach	
Bydło	1769	1308
W tym krowy	987	916
Trzoda chlewna	5783	3550
W tym lochy	772	538
Owce	14	14
Kozy	65	65
Konie	197	197
W tym 3-letnie i starsze	146	146
Króliki (samice)	789	789
Pnie pszczele	475	475
Drób ogółem	43174	43174
W tym drób kurzy	31763	31763

Źródło: Dane przygotowane przez Urząd Gminy Laszki, dane z powszechnego spisu na dzień 20.05.2006

5. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

5.1 Wodociągi, kanalizacja i gospodarka odpadami

Wodociągi

Sieć wodociągowa w gminie ma długość 81,3 km, w tym sieć azbestowa tranzyt Charytany – Laszki 800 mb, a wieś Wietlin III 2,2 km. Wykonanie łącznika pomiędzy stacjami uzdatniania wody Wietlin Laszki będzie miało długość 3,6 km.

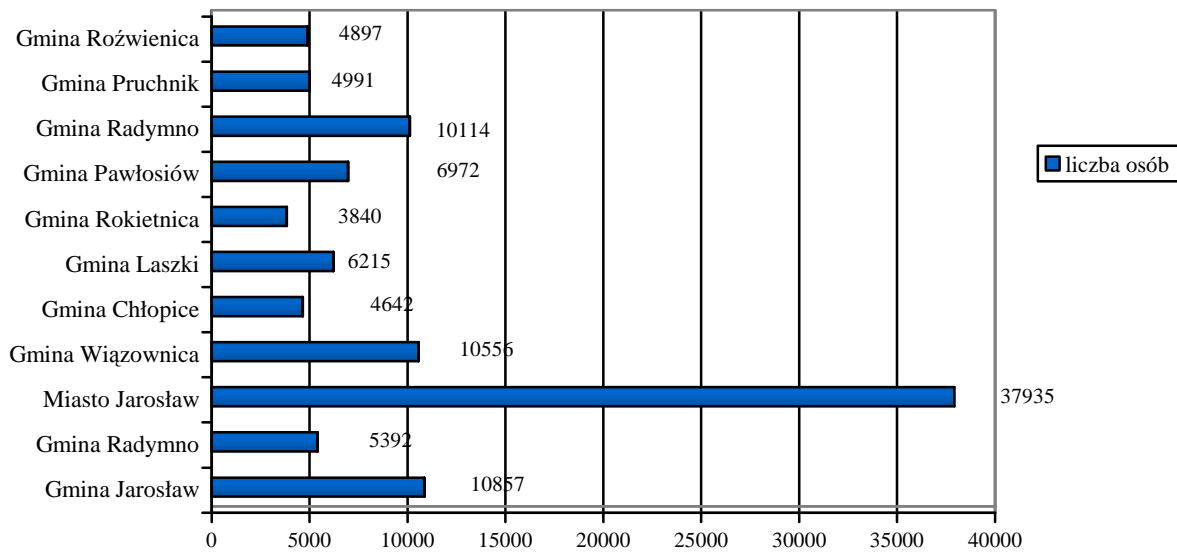
W Gminie Laszki, działa Zakład Wodociągów i Kanalizacji, w którego administracji znajdują się następujące obiekty:

- ✓ Automatyczna Stacja Uzdatniania Wody w Bukowinie,
- ✓ Automatyczna Stacja Uzdatniania Wody w Charytanach,
- ✓ Automatyczna Stacja Uzdatniania Wody w Wietlinie,
- ✓ Oczyszczalnia ścieków w Bukowinie,
- ✓ Oczyszczalnia ścieków w Laszkach,
- ✓ Oczyszczalnia ścieków w Tuchli,
- ✓ Oczyszczalnia ścieków w Wietlinie Osadzie - wraz z istniejącą siecią wodociągową i kanalizacyjną.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego z 2004 r., z sieci wodociągowej korzysta 6215 osób, a do gospodarstw domowych dostarczono 170,3 dm³.

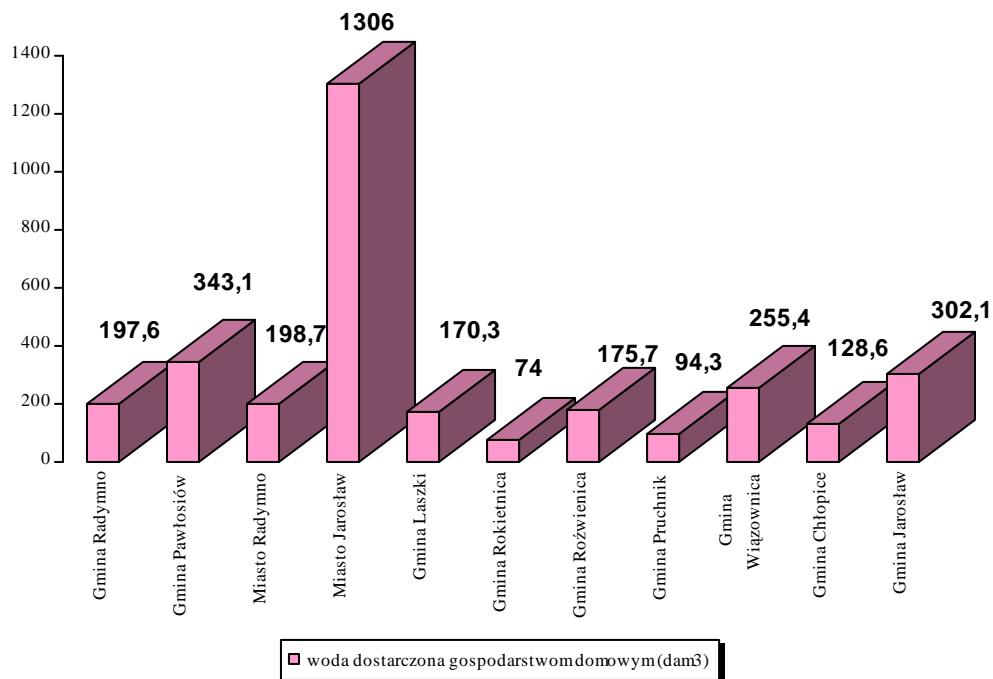
W ramach aktualnie tworzonych dokumentów i zadań do nich zgłoszonych na terenie Gminy w zakresie gospodarki wodno-ściekowej planuje się wykonanie nowej sieci wodociągowej (Wietlin I – Bobrówka – Wietlin III) jak i modernizację istniejących wodociągów.

Wykres nr 9 Ludność korzystająca z sieci wodociągowej wg gmin Powiatu Jarosławskiego (dane na 2004 r.)

Źródło: Dane GUS

Wykres nr 10 Woda dostarczona gospodarstwom domowym w dam³ (dane na 2004 r.)

Źródło: Dane GUS

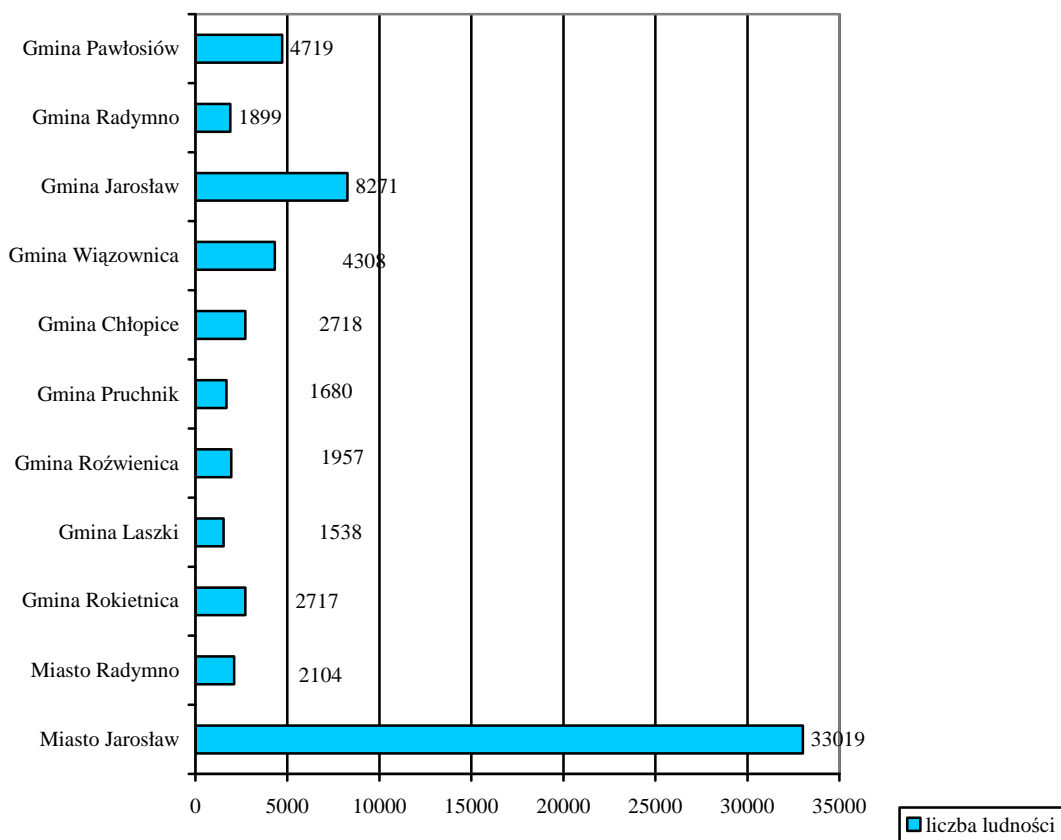
Kanalizacja i oczyszczalnie ścieków

Sieć kanalizacyjna w Gminie Laszki wynosi 37 000 mb. Do miejscowości całkowicie skanalizowanych należą:

- ✓ Laszki,
- ✓ Wietlin Trzeci,
- ✓ Wysock Osada,
- ✓ Wietlin Osada,
- ✓ Korzenica Osada
- ✓ Tuchla Osada

Z sieci kanalizacyjnej korzysta 1538 osób, jest to najmniejsza liczba osób spośród wszystkich gmin Powiatu Jarosławskiego.

Wykres nr 11 *Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej wg gmin Powiatu Jarosławskiego*

Źródło: Dane GUS

Większość zadań zgłoszonych do Wieloletniego Planu Inwestycyjnego (WPI) na lata 2007-2020 dotyczy tematyki kanalizacji sanitarnej. Budowa kanalizacji sanitarnej planowana jest w następujących miejscowościach: Mięksisz Stary i Charytany, Korzenica, Mięksisz Nowy, Bobrówka, Wysock, Wietlin, Wietlin Pierwszy, Tuchola Wieś, Czereniawka, Charytany, Wietlin Trzeci, Bobrówka, Wysock. Planowane inwestycje są zgodne z projektem w zakresie kanalizacji sanitarnej i wodociągowej planowanego do realizacji w roku 2006 do 2013.

W Gminie istnieją cztery oczyszczalnie ścieków usytuowane w następujących miejscowościach:

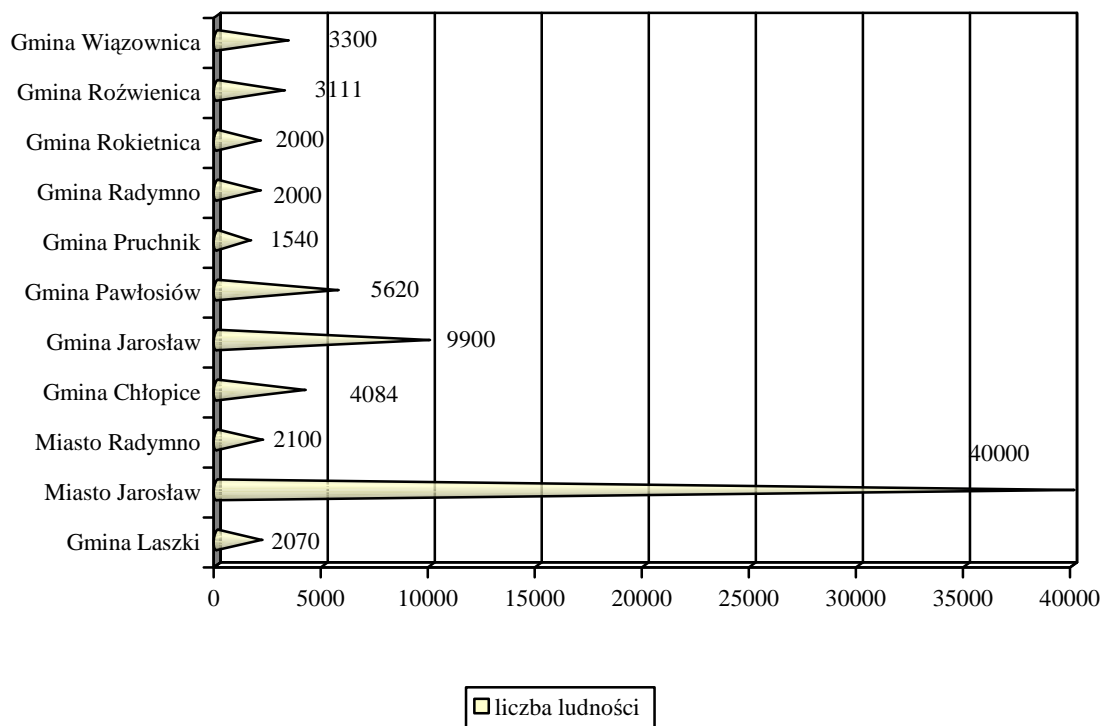
- ✓ Wetlin Osada – 350 podłączonych gospodarstw
- ✓ Tuchla Osada – 36 podłączonych gospodarstw
- ✓ Bukowina (osada) – 51 podłączonych gospodarstw
- ✓ Laszki - 43 podłączone gospodarstwa

W Wetlinie Osada istnieje biologiczna oczyszczalnia ścieków o przepustowości 25 m³ /d. W miejscowościach: Tuchli Osada, Bukowina, działają oczyszczalnie hydrofitowe zwane Sebiofikon. W wyżej wymienionych oczyszczalniach przepustowość wynosi 25 m³ /d. Z kolei w Laszkach istnieje oczyszczalnia Hydrovit SI 450 jest to oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna o przepustowości 350 m³ /d.

Do oczyszczalni ścieków podłączonych jest 480 gospodarstw, do podłączenia zostało 966 gospodarstw. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w roku 2004 oczyszczalnie ścieków obsługiwały 2070 osób, odprowadzono 54,4 dam³ ścieków – jest to jedna z najmniejszych ilości spośród gmin Powiatu Jarosławskiego.

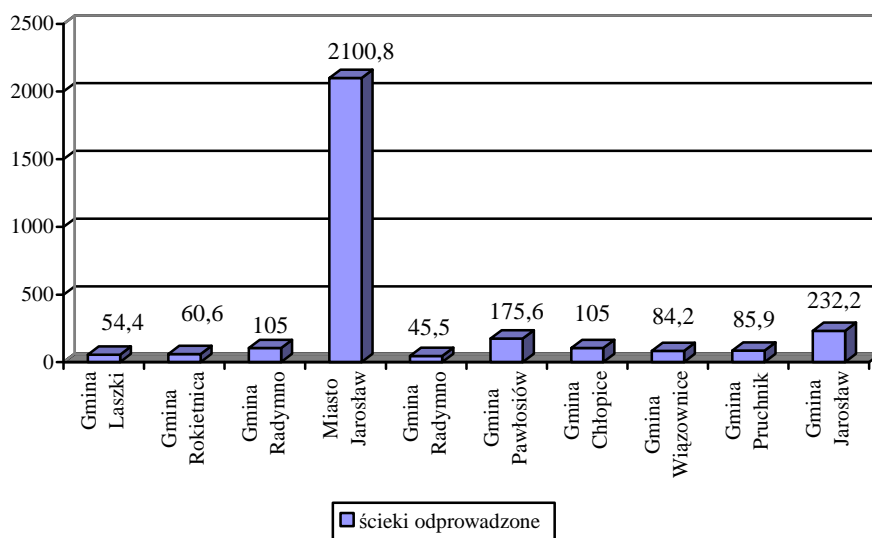
Zgodnie z zadaniami zgłoszonymi do WPI planuje się również modernizację i rozbudowę wspomnianej wyżej oczyszczalni ścieków w Laszkach polegającą głównie na dobudowie dodatkowego bloku o przepustowości 450 m³ /d

Wykres nr 12 Liczba ludności obsługiwanej przez oczyszczalnie ścieków (dane na 2004 r.)

Źródło: Dane GUS

Wykres nr 13 Ścieki odprowadzone w roku 2004 (w dm^3)

Źródło: Dane GUS

Gospodarka odpadami

Gmina Laszki nie ma czynnego składowiska odpadów. Większość powstających odpadów, które są nie segregowane jest unieszkodliwiana na składowisku odpadów komunalnych, które znajduje się w Młynach na terenie Gminy Radymno. Według danych zamieszczonych na stronie Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Rzeszowie składowisko to ma całkowitą pojemność 378 000 m³; przyjmuje ponad 10 ton odpadów na dobę.

Na terenie gminy istnieje również możliwość przekazywania papieru, tektur czy też tworzyw sztucznych do odzysku. Opakowania ze szkła są przekazywane do Recykling Centrum Sp. z o.o.

5.2 Gazownictwo

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego długość czynnej sieci gazowej na terenie gminy wynosi 88,1 km. Spośród wszystkich gmin Powiatu Jarosławskiego krótszą sieć gazową mają tylko Gmina Radymno i Radymno miasto.

Gmina posiada 0,7 tys. odbiorców gazu. Tylko jedna gmina spośród wszystkich ma mniej odbiorców gazu – jest nią Gmina Rokietnica. Według danych Głównego Urzędu statystycznego w 2004 r. zużycie gazu w gminie wyniosło 0,3 hm², przy czym 1/3 została zużyta na ogrzewanie mieszkań

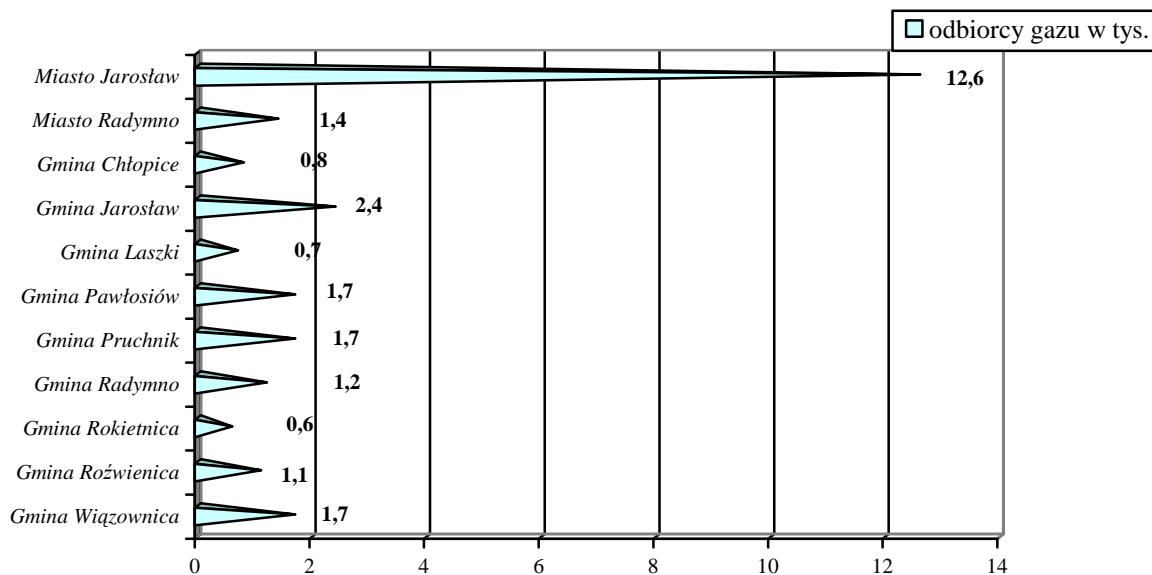
Tabela nr 26 Długość czynnej sieci gazowej w gminach Powiatu Jarosławskiego (dane na koniec 2004 r.)

<i>Lp.</i>	<i>Gmina</i>	<i>Długość sieci gazowej (w km)</i>
1.	Wiązownica	105,9
2.	Roźwienica	91,5
3.	Rokietnica	87,5
4.	Radymno	65,9
5.	Pruchnik	129,7
6.	Pawłosiów	118,5
7.	Laszki	88,1
8.	Jarosław	155,9
9.	Chłopice	84,2
10.	Radymno miasto	22,5
11.	Jarosław miasto	153,2
Suma		1102,9

Źródło: Dane GUS

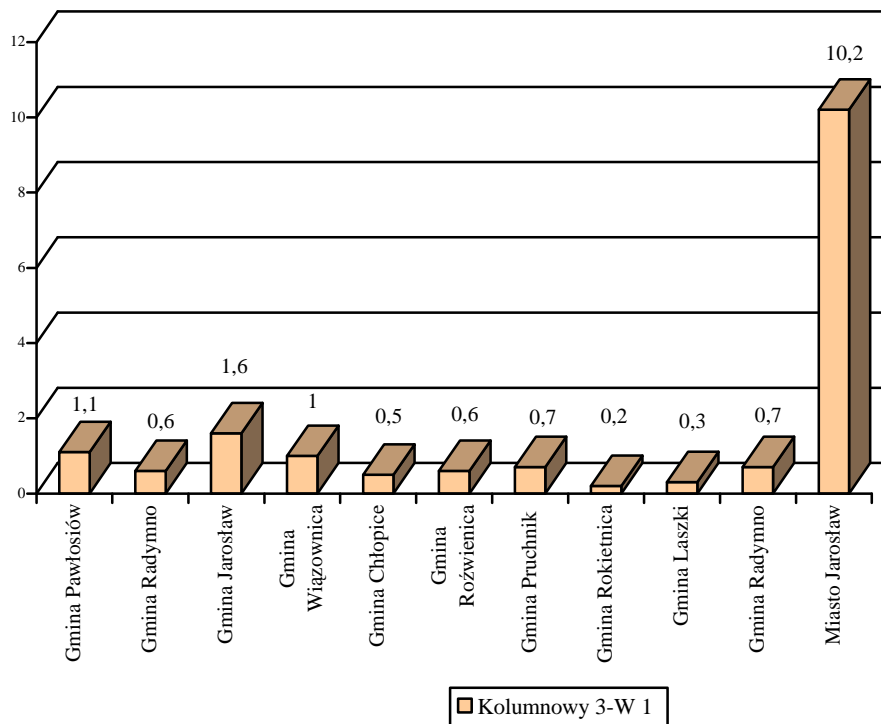

Wykres nr 14 Odbiorcy gazu w poszczególnych gminach Powiatu Jarosławskiego (dane na 2004 r.)

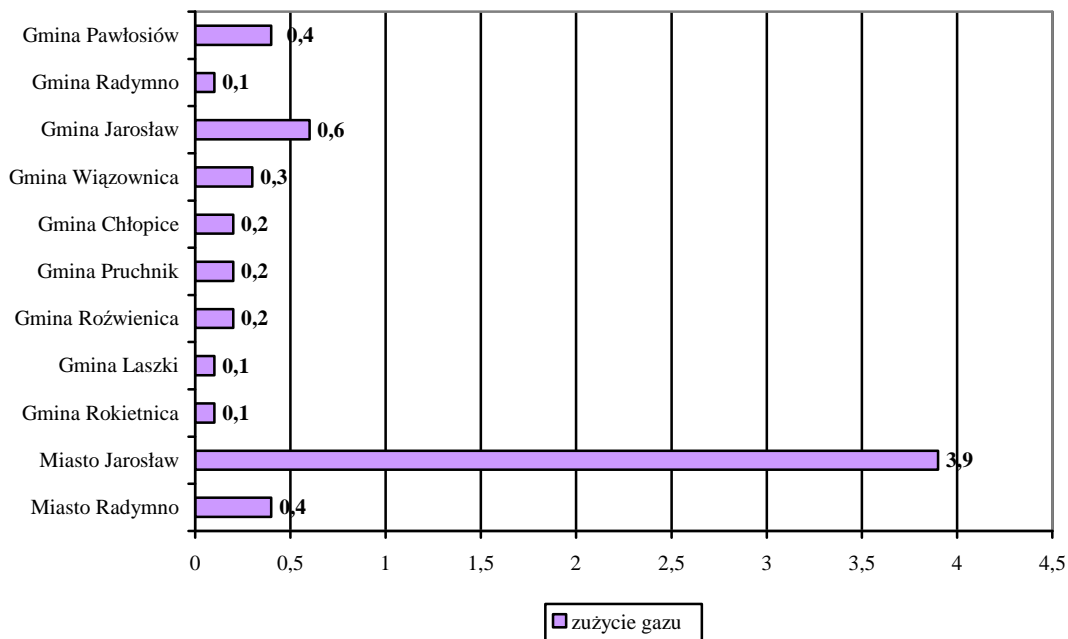
Źródło: Dane GUS

Wykres nr 15 Zużycie gazu w hm^3 (dane za 2004 r.)

Źródło: Dane GUS

Wykres nr 16 Zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań w hm³ (dane na 2004 r.)

Źródło: Dane GUS

5.3 Drogi i szlaki komunikacyjne

Podstawą dla prawidłowego funkcjonowania transportu jest odpowiednia sieć dróg. Gmina Laszki charakteryzuje się najgęstszą i najdłuższą siecią dróg spośród wszystkich gmin Powiatu Jarosławskiego. Do najważniejszych połączeń komunikacyjnych położonych w pobliżu Gminy Laszki należą:

- ✓ międzynarodowa trasa E-40 z Niemiec na Ukrainę i dalej do Rosji oraz na południowy wschód Europy,
- ✓ droga krajowa nr 4 prowadząca do przejścia granicznego w Korczowej łączącego Polskę z Ukrainą,
- ✓ drogi łączące Powiat Jarosławski w kierunku południowym ze Słowacją oraz północnym - z Lublinem i Warszawą,
- ✓ drogi w kierunku południowym ze Słowacją oraz północnym - z Lublinem i Warszawą.

W przyszłości planowana jest budowa autostrady A4 Zachód - Wschód, której ostatni odcinek na terenie Polski przebiegać będzie przez Powiat Jarosławski do granicy w Korczowej.

Przez teren Gminy Laszki nie przebiega żadna droga o statusie drogi krajowej.

Infrastrukturę drogową gminy stanowią:

- ✓ drogi powiatowe - 65,6 km,
- ✓ gminne - 38,2 km
- ✓ wewnętrzne o długości 273 km.

Tabela nr 27 Drogi powiatowe na terenie Gminy Laszki

<i>Nazwa Drogi</i>	<i>Numer drogi</i>	<i>Długość w km</i>
Ryszkowa Wola – Korzenica	33164	2,805
Korzenica – Mięksisz N. - Tuchla	33165	7,775
Laszki –Tuchla –Wielkie Oczy	33166	10,465
Ryszkowa Wola – Bobrówka – Laszki	33167	5,209

Makowisko – Bobrówka	33168	1,822
Bobrówka – Wysocko	33171	5,967
Wietlin I –Wietlin III	33172	2,463
Jarosław – Wietlin –Łazy	33173	6,117
N. Grobla –Mięksiz Nowy	33328	3,415
Lubaczów – Laszki – Duńkowice	33330	13,084
Mięksiz Nowy – Duńkowice	33547	6,461
Suma		65,583

Zródło: dane UG Laszki

Tabela nr 28 Drogi gminne

Nazwa drogi	Numer drogi	Drogi zamiejskie					Powierzchnia – tyś m ²
		Długość - km					
		W tym dróg o nawierzchni					
		ogółem	twardej	gruntowej			
ulepszonej	Nie ulepszonej						
Laszki Podstaw	1 11575 R	1,12	1,12	-	-	4480	
Laszki Bawoły	1 11573 R	2,1	0,9	1	0,2	8400	
Laszki Fedany	1 11572 R	1	1	-	-	4000	
Laszki Charytany	1 11570 R	3,1	0,4	2,7	-	15500	
Bobrówka Kąty	1 11553 R	2	1	0,8	0,2	6000	
Wietlin Koło	1 11551 R	2,6	2	0,3	0,3	10400	
Wietlin - Osada	1 11580 R	2,8	-	-	2,8	14000	
Wysocko - Wieś	1 11579 R	3,0	2,3	-	0,7	15000	
Mięksiz N. - Sieniawka	1 11560 R	3,4	0,5	-	2,9	13600	

Korzenica - Kobyluchy	1 11563 R	1,0	-	-	1,0	4000
Miękisz N - Moke	1 11561 R	1,5	-	-	1,5	6000
Czerniawka - Wieś	1 11558 R	1,6	0,7	0,3	0,6	6400
Tuchola - Pastwisko	1 11566 R	3,0	2,5	0,5	-	12000
Korzenica - Pastwisko	1 11555 R	0,9	-	0,5	0,4	3600
Miękisz N. - Górka	1 11568 R	0,7	0,7	-	-	2800
Wysocko Osada Rad.	1 11579 R	2,5	-	-	2,5	12500
Miekisz S. - Pas	1 11565 R	0,6	-	-	0,6	2400
Miękisz S. - Ulica	1 11567 R	0,3	-	-	0,3	900
Korzenica - Karpaty	1 11557 R	1,3	-	0,5	0,8	5200
Charytany - Zofijówka	1 11574 R	1,0	0,9	-	0,1	4000
Wietlin III – Bud.	1 11577 R	0,28	0,28	-	-	1120
Laszki SKR	1 11569 R	0,55	-	0,55	-	
Miękisz N. – Bukowina Osad.	1 11559 R	1,6	-	-	1,6	
Korzenica - Tor	1 11556 R	0,25	-	-	0,25	
Ogółem		38,2	14,3	7,15	16,75	152 300

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UG Laszki

Komunikacja zbiorowa

Gmina charakteryzuje się względnie dobrym dostępem do publicznej komunikacji pasażerskiej. W ramach sieci PKS obsługiwane są wszystkie wsie

sołeckie. Istnieją także poziome powiązania komunikacyjne między poszczególnymi wsiami (choć nie bezpośrednio). Mała jest liczba połączeń z centrami regionu.

Przez teren gminy przebiega linia kolejowa Munina - Bełzec (9700 m.b.) ze stacją PKP Bobrówka (zdolność przeładunkowa 600 t na dobę) i przystankami kolejowymi Korzenica i Zagrody.

5.4 Telefonizacja, dostęp do internetu

Od marca 1999 roku Gmina Laszki posiada systemem łączności, którego realizację zakończyła TP SA. System funkcjonuje w oparciu o zbudowane maszty telefonii radiowej, pozwoli na włączenie do systemu centralnego wszystkich dotychczasowych abonentów oraz wszystkich chętnych. Telekomunikacja Polska posiada Na terenie gminy 613 abonentów. Najwięcej z nich mieszka w miejscowości Laszki. Ilość abonentów TP S.A. w poszczególnych sołectwach w gminie przedstawia się następująco:

- ✓ Laszki – 250
- ✓ Bobrówka – 95
- ✓ Wietlin – 62
- ✓ Korzenica – 58
- ✓ Mięksiz Nowy – 42
- ✓ Charytany – 30
- ✓ Wietlin Trzeci – 27
- ✓ Tuchla – 14
- ✓ Mięksiz Stary – 11
- ✓ Wysocko – 10
- ✓ Czerniawka – 7
- ✓ Wietlin Pierwszy – 7

Na terenie gminy zasięg posiadają następujące sieci komórkowe: Plus GSM, Era, Orange.

Dostęp do Internetu ma 30% domów, 10% z nich poprzez drogę radiową. Problem stanowi brak stałego łącza.

5.5 Nośniki energii

Obszar Gminy Laszki zaopatruję w energię Zamojska Korporacja Energetyczna S.A. i Rejonowy Zakład Energetyczny w Jarosławiu. Konserwacja i obsługa urządzeń oświetlenia ulic, placów, dróg i miejsc publicznych realizowana jest również przez wyżej wspomniane zakłady energetyczne.

Na terenie gminy Laszki nie znajdują się prywatni producenci prądu. Dlatego też w/w zakład dostarcza prąd dla całej gminy.

6. KULTURA I TURYSTYKA

6.1 Walory historyczne

Wieś gminna została założona przed rokiem 1387. W tym właśnie roku została po raz pierwszy wymieniona jako część majątku rodziny Tarnowskich. W wiekach XV-XVI pisana była Laszky. Większość obecnych miejscowości w gminie powstała na przełomie XVI-XVII wieku. Kolejnymi właścicielami dóbr byli Kostkowie, Stremberkowie, Zamojscy. Siedzibą majątku był pałac w miejscowości Wysock.

W 1772 r. Laszki znajdowały się w zaborze austriackim. Od 1867 stały się siedzibą władz gminnych. W 1915 roku teren gminy był areną zaciętych walk pozycyjnych wojsk austro - węgierskich i niemieckich z wojskami rosyjskimi. Z tego okresu pochodzą cmentarze wojenne, które są obecnie odnawiane. W latach 1939-1941 gmina Laszki znajdowała się pod okupacją sowiecką, a w latach 1941-1944 pod okupacją niemiecką. Po zakończeniu wojny wysiedlono ludność pochodzenia ukraińskiego i zasiedlono ludnością polską z terenów dawnego województwa lwowskiego. Dzięki tak bogatej historii teren Gminy Laszki jest bardzo interesujący pod względem pozostałych tu zabytków. Najważniejsze miejscowości w których występują zabytki to:

- Bobrówka, na uwagę zasługuje Dzwonnica Cerkwi Greko – Katolickiej z pierwszej połowy XVIII w.

- Korzenica, gdzie możemy podziwiać dwie kapliczki jedna drewniana znajduje się na rozwidleniu dróg pochodzi z XIX w. W 1956 roku prowadzony był jej remont. Z kolei druga kapliczka znajduje się na Drodze do Nowej Grobli. Jest to już kapliczka murowana pochodząca z XIX w.
- Laszki, głównym zabytkiem jest Kościół Parafialny z 1902-1907 roku
- Nowy Mięgisz, Kościół z 1918-1919, kapliczka murowana z XIX w
- Stary Mięgisz, Cerkiew Greko-Katolicka z XVIII w, kapliczka XIX w,
- Tuchola, kapliczka murowana z XIX w
- Wietlin, Zespół Cerkwi Greko – Katolickich, Kapliczka Słupowa murowana z 1848, kapliczka z XIX w
- Wysock, Cerkiew GR.-KAT., kościół rzym.- kat. murowany.,1889, remont. 1990-1992.
- Zespół Pałacowy
  - pałac, mur., 1721-1728, proj. Giovanni Spazzio, remont, ok.1831, przebud. i nadbud. piętra 1885, spalony 1914-1918, odbud., zrujnowany po 1944, odbud. 1958-1960,
  - oficyna, mur., XIX/XX, gruntownie remont. 1991-1993,
  - kaplica, mur.,1831,
  - stajnia, mur.,1 poł. XIX,
  - ruina kuźni, mur.,1 poł. XIX,
  - piwnica (wykorzystywana jako areszt), mur., XVII,
  - park romantyczny, XVIII, powiększony XIX,
  - h. obelisk, kam., 1883.

6.2 Walory krajobrazowe, turystyka i agroturystyka

Laszki są jedną z gmin powiatu jarosławskiego, w której rozwijana jest agroturystyka. Podstawą dla niej są głównie zasoby leśne północno-wschodniej części

gminy, ciekły wodne i naturalna roślinność. Wszystko to stwarza szansę rozwoju tej formy działalności, którą oprócz można na bazie własnej gospodarstw oraz możliwych do utworzenia bazach sportowo-turystycznych przy szkołach podstawowych, świetlicach wiejskich.

Połączenie form technologii rolniczej przyjaznej dla środowiska naturalnego i krajobrazu wiejskiego z możliwością stworzenia wypoczynku dla ludzi z miast umożliwi rozwój ekonomiczny gospodarstw w tej części gminy. Są to tereny o najłagodniejszych glebach (kl. V, VI), które stanowią łącznie 1108 ha, tj. 8,11% powierzchni gminy Laszki.

Istniejąca sieć rzek oraz potoków stanowi istotne zaplecze dla tworzenia małej retencji z kierunkiem wykorzystania rekreacyjnego, hodowli ryb i poprawy warunków wodnych.

Zainspirowanie wszystkich tych działań pozwoli na odtworzenie miejscowej kultury ludowej, obrządków i tradycji. Istotną rolę w tych działaniach winny odegrać placówki szkolne, wykorzystując istniejące na terenie gminy zabytki architektury, tj. pałac w Wysocku, obiekty sakralne oraz zabytki cmentarne.

Na razie jednak baza turystyczna jest słabo rozwinięta. W sumie jest trzy obiekty noclegowe, które przedstawia tabela zamieszczona poniżej.

Tabela nr 29 Obiekty noclegowe

Lp.	Adres	Baza
1.	Bobrówka	- pokoje gościnne w liczbie 5 - Miejsca noclegowe w liczbie 12
2.	SP w Laszkach	- Miejsca noclegowe w liczbie 24 - Stołówka - Sala gminastyczn
3.	SP w Miękiszu Starym	- Miejsca noclegowe w liczbie 30 - Stołówka - Sala gimnastyczna

Źródło: Dane UG Laszki, opracowanie własne

Ciekawą atrakcją regionu są stawy hodowlane, które są w posiadaniu prywatnego właściciela, zlokalizowane na terenie Gminy Laszki w miejscowości Korzenica.

6.3 Działalność kulturalna

Gmina Laszki jest gminą, która wiele działań podejmuje na rzecz rozwoju kulturalno-rekreacyjnego obszaru. W najbliższym czasie planuje się budowę boisk sportowych w następujących miejscowościach: Laszki, Miękish Nowy, Miękish Stary. Ponadto przewidziana jest budowa Sali sportowej przy Szkole Podstawowej w Miękiszu Nowym.

Działalność kulturalna regionu przejawia się także poprzez organizowanie wszelakich imprez kulturalno-rozrywkowych:

- Zorganizowanie Cyklicznego biegu ku czci poległych lotników 3.IX.1939 r.
- Impreza rozrywkowo kulturalna „Powtórka z Potopu”

W celu przekazywania dalszym pokoleniom tradycji i historii regionu organizowane są również „Dożynki regionalne” .

W miejscowościach Laszki, Wysock i Miękish Nowy działalność rozwijają Ludowe Kluby Sportowe. Łącznie we wszystkich wymienionych miejscowościach jest 6 drużyn piłki nożnej i 1 drużyna piłki siatkowej. Gmina organizuje na stadionach i boiskach sportowych Igrzyska Letnie oraz Igrzyska Zimowe w salach gimnastycznych przy Szkołach Podstawowych w Laszkach i Korzenicy.

Przy Szkole Podstawowej w Laszkach działa kółko muzyczne i chór młodzieżowy. Młodych muzyków można słuchać i podziwiać podczas ważniejszych uroczystości gminnych.

W gminie działa jedna Biblioteka Publiczna w Laszkach oraz dwie filie w Miękiszu Nowym i Wysocku.

II. STRATEGIA ROZWOJU GMINY LASZKI

1. ZAŁOŻENIA OGÓLNE

Funkcjonowanie gminy Laszki w ciągu najbliższych kilkunastu lat, które określa niniejszy dokument, będzie koncentrowało się na rozwijaniu rolnictwa (w tym uprawy ekologiczne), turystyki, agroturystyki, przedsiębiorczości i szerokim promowaniu gminy jako miejsca inwestycji i wypoczynku.

Wymienione obszary wymagają określenia priorytetowych kierunków działań podejmowanych przez gminę. W przypadku Laszek jest to rozwijanie wszelkich przedsięwzięć związanych z rolnictwem, drobnym przetwórstwem, turystyką, agroturystyką, aktywizacją mieszkańców i poszukiwaniem dla nich alternatywnych źródeł utrzymania wraz z ciągłym budowaniem infrastruktury technicznej. Dużego znaczenia nabiera również sprawa promowania gminy i przez to poszukiwania inwestorów, którzy wykorzystując istniejące warunki, bliskość Jarosławia i Ukrainy, mogliby tu zainwestować swój kapitał. Realizacja tych strategicznych celów, jak również pozostałych w obszarach rolnictwa, infrastruktury społecznej oraz turystyki i rekreacji wpływać będzie na rozwiązanie najważniejszych problemów gminy, wymienianych przez mieszkańców sesji strategicznej zorganizowanej na terenie gminy. Do problemów nurtujących gminę zalicza się:

1. Słaby stan infrastruktury technicznej a głównie:
    - Brak kanalizacji
    - Brak chodników
    - Zły stan dróg
  2. Słabo rozwinięta sieć gospodarstw agroturystycznych
  3. Brak odnowy zdewastowanych zabytków
  4. Brak odpowiedniej promocji potraw regionalnych i innych produktów charakterystycznych dla tego regionu.
  5. Słabe wykorzystanie możliwości energii wód płynących (nieuregulowana i nie zagospodarowana rzeka Szkło i jej potoki)
  6. Brak odpowiednich rynków zbytu (fasoli, truskawki, rzepaku)
- Słabe wykorzystanie warunków naturalnych do produkcji roślin energetycznych
7. Słabe wykorzystanie warunków naturalnych do produkcji roślin energetycznych
  8. Mała ilość materiałów promujących Gminę Laszki

9. Nie wykorzystanie i niezagospodarowane nieużytki rolne i tereny zalewowe, oraz gleby o niskiej klasie (V, VI)
10. Brak odpowiedniej polityki gminnej przyciągającej inwestorów
11. Niewystarczająca ilość działań władz gminnych na rzecz przywiązania młodzieży do tradycji.
12. Duża migracja młodzieży poza teren gminy
13. Brak posterunku policji
14. Słabo rozwinięta infrastruktura przejść granicznych

Rysunek 7. Logiczna struktura strategii

Punktem wyjścia opracowanej „Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego gminy Laszki” był raport diagnostyczny o stanie gminy oraz analiza jej słabych i mocnych stron.